

URADNI LIST

KRALJEVSKE BANSKE UPRAVE DRAVSKE BANOVINE

35. kos.

V LJUBLJANI, DNE 28. FEBRUARJA 1930.

Letnik I.

Vsebina:

162. Zakon o gozdih.

163. Zakon o pospeševanju živinoreje.

164. Odločbe obče seje državnega sveta.

Zakoni in kraljevske uredbe.

162.

MI

Aleksander I.,
po milosti božji in narodni volji
kralj Jugoslavije.

predpisujemo in proglašamo na predlog Našega ministra za šume in rudnike po zaslišanju predsednika Našega ministrskega sveta

Zakon o gozdih.*

I. del.

Osnovne odredbe.

§ 1.

Gozdi, na katere je uporabljati ta zakon, so državni in nedržavni.

§ 2.

Državni gozdi so oni, ki so postali na kakršnikoli pravni podstavi državna lastnina, kakor tudi oni, do katerih si ni nihče na zakonit način pridobil lastniške pravice.

§ 3.

Državni gozdi so nadalje oni, ki jih je država doslej v Srbiji, Južni Srbiji in Črni gori ne samo upravljala kot svojo imovino, ampak jih je tudi

* «Službene Novine kraljevine Jugoslavije» z dne 31. decembra 1929., št. 307/CXXXI. — V slovenskem besedilu so se vzeli v poštev tudi popravki, priobčeni v «Službenih Novinah kraljevine Jugoslavije» z dne 24. januarja 1930., št. 18/VII.

v svojo korist eksploatirala, kolikor se kot državni gozdi zamejničijo po zakonu o zamejničevanju državnih gozdov v Srbiji, Južni Srbiji in Črni gori.

§ 4.

Med nedržavne gozde spadajo gozdi samoupravnih teles, plemenski gozdi, gozdi imovinskih občin in zemljiških zajednic in drugih podobnih korporacij kakor tudi vsi gozdi zasebnikov.

II. del.

Šumarsko-policijski predpisi.

§ 5.

Odredbe tega dela se uporabljajo na vse gozde.

1. Prepoved krčenja in pustošenja in dolžnost pogozdovanja.

§ 6.

Gozdi, ki obstoje, se morajo obdržati.

Brez dovolitve državnega oblastva se gozd ne sme krčiti in tudi ne gozdno zemljišče uporabljati v druge namene, da bi se trajno odvzelo gozdemu proizvajanju.

§ 7.

Krčiti gozd in izpreminjati relativno gozdno zemljišče v drugo vrsto kulture se sme dovoliti na lastnikovo prošnjo:

1.) če se z izpremembo vrste kulture, odnosno z uporabo kakšnega zemljišča v kmetijske namene, dejanski zadosti življenjski potrebi, ki ji drugače ni moči zadostiti, in če se dá od tega neizpodbitno pričakovati trajno boljše ukoriščenje zemljišča;

2.) če gre za površino, manjšo od 5 ha, ki je obkoljena s kmetijskimi zemljišči;

3.) če gre za zemljišče, ki ga je treba za postavljanje zgradb, prometnih, melioracijskih in podobnih sredstev, za otvarjanje kamenolomov, osnavljanje

ribnjakov, vodnih rezervoarjev in podobnih naprav in za njih vzdrževanje;

4.) če s tem niso prekršene pravice drugih oseb in če pristane na to pristojno oblastvo, kolikor gre za javnopravne osebe vobče.

Krčiti absolutno gozdno zemljišče in ga uporabljati v druge, ne pa v gozdnovzgojne namene, se sme dovoliti na prošnjo samo v primerih, navedenih v točki 3.) tega paragrafa.

Dovolitve za krčenje in izpreminjanje v drugo vrsto kulture ni dati, če tega ne dopušča javna korist, kakršna je korist občega gospodarstva, javne varnosti, obrambe domovine ali zaščite klimatskih in higienskih koristi in ekonomskih potreb kakšne krajine.

§ 8.

Absolutno gozdno zemljišče po tem zakonu je ono, ki ni trajno sposobno za drugo vrsto kulture, razen za vzgojo gozda glede na lego, konfiguracijo in fizikalno in kemijsko sestavo.

§ 9.

Dovolitev, krčiti in izpreminjati v drugo vrsto kulture gozd in gozdno zemljišče, če ni večje od 5 ha, dá obče upravno oblastvo prve stopnje, za večje površine pa ban, ko je predhodno zaslišal pristojne organe in vse interese.

Te oblasti odredita razpravo in po potrebi terenski ogled ter izdasta odločbo, ko sta zaslišali prizadete stranke.

Dovolitev za krčenje izgubi veljavo, če se ne izvrši v roku, ki je odrejen v njej. V opravičenih primerih sme dovoliti enkratno podaljšavo odrejenega roka ono oblastvo, ki je dalo dovolitev.

Stroški postopanja oblasti obremenjajo prosilca.

§ 10.

Vsako samovoljno krčenje gozda in izpreminjanje gozdnega zemljišča v drugo vrsto kulture se kaznuje kot gozdno kaznivo dejanje po odredbah tega zakona in hkrati se odredi ponovno pogozdovanje.

§ 11.

Pustošiti gozd je prepovedano.

Z gozdnim zemljiščem in gozdnim sestojem se ne sme ravnati tako, da se slabi moč zemljišča ter ograža ali onemogočuje trajnost gozdnega proizvodnja ali vzgoja gozda na tem zemljišču.

Pristojno upravno oblastvo ukrene, česar je treba, in odredi zoper krivce kazensko postopanje.

§ 12.

Vsak posestnik gozda mora pogozditi poseko takoj, najdlje pa v treh letih po opravljeni sečnji, kolikor mu ni dana izvršna dovolitev za krčenje, odnosno za izpreminjanje v drugo vrsto kulture.

V izjemnih, posebno opravičenih primerih sme oblastvo podaljšati triletni rok največ za dve leti.

Vse one gozdne goljave, ki so odrejene za pogozdovanje, mora vsak posestnik gozda pogozditi najkasneje takrat, ko pridejo v vrstni red sečnje,

kolikor ni določeno z gospodarskim načrtom kaj drugega.

Stare nepogozdene poseke mora pogozditi posestnik gozda v petih letih, ko stopi ta zakon v veljavo.

V opravičenem primeru sme ban ta rok na prošnjo podaljšati za pet let.

§ 13.

Pristojno upravno oblastvo odredi pogozdovanje, po potrebi pa tudi način pogozdovanja, z označbo primerne roka, v katerem se mora pogozdovanje izvršiti:

- 1.) za gozdno zemljišče, izkrčeno brez dovolitve;
- 2.) za gozdno zemljišče, za čigar krčenje se je izdala dovolitev, toda se je z njega odpravil samo gozd, krčenje pa se ni izvršilo v odrejenem roku;
- 3.) za gozdno zemljišče, na katerem se je nedvomno ugotovilo pustošenje gozda;
- 4.) za neobrasle površine absolutno gozdnih tal;
- 5.) za paljevino;
- 6.) za one izpašnike, glede katerih se ugotovi, da niso potrebni za drug gospodarski namen, kakor tudi za one pašnike v hribih, pri katerih je to potrebno, da se vzdrži potrebno razmerje med gozdom in pašnikom.

Prav tako postopa pristojno upravno oblastvo, če posestnik gozda ne zadosti odredbam § 12.

§ 14.

Ce posestnik gozda ne izvrši pogozdovanja v odrejenem roku, mora izvršiti obče upravno oblastvo prve stopnje pogozdovanje ob posestnikovih stroških in na njegovo škodo.

Da se zavarujejo stroški pogozdovanja, sme vzeti obče upravno oblastvo prve stopnje z banovo odobritvijo od posestnika kavcijo v znesku stroškov, določenih za pogozdovanje.

Kavcija se zmanjša sorazmerno z izvedenim pogozdovanjem.

2. Zaščitni gozdi.

§ 15.

Upravno oblastvo sme proglasiti nekatere gozde za stalno zaščitne ali za začasno zaščitne ter predpisati posebno postopanje z njimi.

§ 16.

Stalno zaščitni gozdi so:

- 1.) oni, ki ščitijo zemljišče zoper udiranje, izpiranje in usade ter so na strmih obronkih ali ob bregovih vodá ali na zemljišču, izpostavljenem raznašanju (odnašanju) po vetru;
- 2.) oni, ki ščitijo studence, hudourniška območja, preprečujejo naglo odtekanje vode in tako posredno ščitijo zoper poplave in plazove (lavine);
- 3.) oni, ki so na zgornji meji vegetacije ali vobče na visokih legah v hribih.

§ 17.

Začasno zaščitni gozdi so oni, ki ščitijo objekte izven svojega stanišča in ki jih je proglasilo pristojno oblastvo za take. V ta namen se smejo pro-

glasiti za zaščitne gozde zlasti oni, ki ščitijo zdravilne vode in klimatska zdravilišča.

§ 18.

Za stalno zaščitne proglašajo gozde ban po službeni dolžnosti ali pa na zahtevo prizadetih oseb na podstavi prihavljenega strokovnega mnenja šumarskega referenta in izvršenega postopanja.

V tej odločbi morajo biti točno obrazložene one omejitve, ki se predpisujejo.

Te omejitve načelno ne smejo prestopati odredb, predpisanih v § 11.

Obče upravno oblastvo prve stopnje mora sestaviti v petih letih od dne, ko stopi ta zakon v veljavo, kataster vseh stalno zaščitnih gozdov svojega območja. Če se vloži, preden se izdelata kataster zaščitnih gozdov, prošnja za krčenje ali sekanje gozdov, ki imajo značaj zaščitnih gozdov, je postopati po §§ 7. in 13.

Če se razprostira gozd na ozemlju več banovin, je pristojen oni ban, v čigar območju je največji del tega gozda.

§ 19.

Za začasno zaščitnega proglašajo ban gozd samo na zahtevo prizadetih oseb. V odločbi, ki se izda po predhodnem komisijskem ogledu, po zaslišanju prizadetih oseb in izvršeni razpravi, morajo biti točno obrazložene vse omejitve, ki se predpisujejo, kakor tudi višina odškodnine, porazdeljene na poedine prizadete osebe.

§ 20.

V zaščitnih gozdih je prepovedano sekati do golega.

Izvezemajo se akacijski gozdiči.

§ 21.

Minister za šume in rudnike predpiše za zaščitne gozde vse ukrepe, ki jih je neizogibno treba, da se doseže in zavaruje oni namen, ki naj mu služijo ti gozdi. Ti predpisi praviloma ne smejo prestopati ukrepov, ki jih določa ta zakon, da se preprečuje pustošenje, krčenje in da se zavaruje pogozdovanje.

V izjemnih primerih se sme odrediti kot skrajni ukrep, ki ga je točno označiti, tudi prevzem v državno upravo.

§ 22.

Če bi bili predpisani ukrepi pristojnega oblastva za lastnika začasno zaščitnega gozda tako težki, da bi se s tem ogrozil njegov gospodarski obstanek, mora prizadeta stranka, v katere korist se proglašajo gozd za začasno zaščitnega, ta gozd na lastnikovo zahtevo odkupiti.

§ 23.

Če se proglašajo gozd za stalno, odnosno za začasno zaščitnega, ima to za posledico tudi omejitev služnostnih pravic drugih oseb, kolikor je to potrebno.

§ 24.

Zaščitni gozdi, za katere je predpisalo pristojno oblastvo v upravljanju gozdnih proizvodov in raz-

polaganju z njimi večje omejitve, kot so one, ki izvirajo iz prepovedi pustošenja in krčenja, se oproste davka deloma ali celoma po zakonu o neposrednih davkih.

§ 25.

Lastnik gozda ali prizadete osebe smejo zahtevati od občin upravnih oblastev prve stopnje, naj odvzamejo gozdu značaj začasno zaščitnega gozda, če prestanejo razlogi, iz katerih je bil izvesten gozd proglašen za začasno zaščitnega.

Upravno oblastvo obvesti po potrebi davčno oblastvo v zvezi s predpisi v § 24.

§ 26.

Z gozdi, ki služijo:

- 1.) obrambi domovine ali
- 2.) ki so proglašeni na podstavi posebnega zakona za naravne spomenike (nacionalne parke), je moči postopati kakor z začasno ali stalno zaščitnim gozdi.

Lastnik takega gozda sme ukoriščati ugodnosti, ki mu jih dajo §§ 21., 22., 23. in 24.

§ 27.

Stroške administrativnega postopanja plača oni, ki ga je zahteval.

3. Zaščita gozda zoper veter, mrčes in prenosne bolezni.

§ 28.

Vsak posestnik gozda mora paziti ob ukoriščanju svojega gozda na to, da se z ukoriščanjem ne izpostavi sosednji gozd škodljivemu vplivu vetra.

Upravno oblastvo sme odrediti na zahtevo vzdževanje zaščitnega pasu. Širina zaščitnega pasu ne sme biti večja nego dvakratna višina ogroženih dreves.

§ 29.

Če se pojavijo na gozdnem drevju mrčes ali prenosne bolezni, morajo uporabiti posestniki, odnosno upravitelji njih gozdov, takoj sami vsa sredstva in vse ukrepe, da odvrnejo nevarnost, O navalu mrčesa ali prenosnih bolezni in o vsem, kar ukrenejo za njih zatiranje, morajo obvestiti pristojno obče upravno oblastvo prve stopnje.

Obče upravno oblastvo prve stopnje se uveri o primernosti odrejenih ukrepov ter jih po potrebi izpopolni ali pa odredi nove.

Ugovori zoper naredbe občega upravnega oblastva prve stopnje nimajo odločilne moči.

Stroške za odrejanje ukrepov glede obrambe zoper mrčes in prenosne bolezni trpe lastniki, katerih gozdi so napadeni in ogroženi.

Ministrstvo za šume in rudnike podpira to delo materialno.

Posestniki gozdov, ki so vložili zato, da bi se odvrnil naval mrčesa in prenosnih bolezni, večje vsote, se smejo na banov predlog in po zakonu o neposrednih davkih deloma ali celoma oprostiti plačevanju davkov.

4. Paša, žirjenje, stelja in okleščki.

§ 30.

Paša in žirjenje se sme dopustiti samo v onih gozdih ali njih delih, v katerih živali niso škodljive za mladi zarod in vzgojo gozda.

§ 31.

Prepovedano je, puščati v gozd na pašo in žirjenje večje število živali, kot jih more gozd prebiti glede na svoje stanišče in na predpise umnega gospodarjenja.

§ 32.

Prepovedano je, puščati živali na pašo in žirjenje v kraje, ki so postavljeni pod prepoved zaradi pogozdovanja ali naravnega pomlajanja.

Dele gozda, v katerih je paša ali žirjenje prepovedano, mora obeležiti posestnik gozda z vidnimi znaki in to objaviti po pristojnem občinskem oblastvu.

Če posestnik gozda tega ne stori, ga kaznuje občne upravno oblastvo prve stopnje po odredbah tega zakona in odredi, da se izvrši ta obeležitev ob njegovih stroških.

Prepoved paše se prekliče, kadar prestane potreba za ta ukrep.

§ 33.

Prepovedano je, puščati koze v gozd na pašo.

Samo v siromašnih krajinah, kjer je bilo iz gospodarskih razlogov tudi doslej dovoljeno, puščati koze na gozdno pašo, sme dovoliti občne upravno oblastvo prve stopnje na uradni predlog občine po edinim rodbinam, ki ne plačujejo nad 50 Din davka, da pasejo koze v jako omejenem številu, ki je neizogibno potrebno za vzdrževanje rodbine, in sicer samo na površinah, ki so v ta namen izločene in obeležene, s potrebno omejitvijo, s katero se zavaruje vzdrževanje gozda in proizvodjalna moč zemljišča.

§ 34.

Posestnik gozda je upravičen odrediti, odnosno zahtevati, da se vrši paša ali žirjenje ločeno po vrsti živali.

Prepovedano je, puščati živali na pašo ali na žirjenje brez nadzorstva skupnega pastirja. Če morajo živali iz kakršnegakoli razloga prenočiti v gozdu, morajo biti od solnčnega zapada do solnčnega vzhoda v ograjenih prostorih.

Koliko časa sme trajati paša in žirjenje, predpisuje ban po razmerah in potrebah poedinih krajev.

§ 35.

Pristop živali na pašo in na žirjenje in k napajališčem je dovoljen samo po odrejenih potih; vendar pa sme odrediti upravno oblastvo, če posestnik to zahteva, tudi druge ukrepe, ki so potrebni, da živali ne poškodujejo gozda.

§ 36.

Za pašo v hribih in planinah, na meji gozdne vegetacije in na poletnih planinskih pašnikih veljajo, dokler ne izide poseben zakon, odredbe tega zakona.

Razširjanje pašnikov v hribih in planinah se ocenja po predpisih §§ 7., 8. in 9.

§ 37.

V sporih glede paše in žirjenja odloča po odredbah tega zakona občne upravno oblastvo prve stopnje, ko je predhodno zaslialo šumarskega referenta, lastnika gozda in prizadetega živinorejca.

§ 38.

Stelja in mahovina se smeta grabiti izjemoma samo z lesenimi grabljami in ob dejanski potrebi, in sicer tako, da se s tem ne ogrebe in ne pograbi prst ter ne poškoduje mladi zarod gozdnega drevja.

Na istem kraju se stelja ne sme iznova grabiti, preden minejo najmanj tri leta.

Grabiti steljo je načeloma prepovedano na površinah, ki so namenjene pogozdovanju; izjeme od tega dopušča občne upravno oblastvo prve stopnje.

§ 39.

Dopuščeno je, klestiti listovce, kjer in kadar je to potrebno in mogoče.

V listnatih gozdih, kjer je glavni gospodarski namen, dobivati okleščke, se mora zavarovati trpežnost proizvodjanja.

Klestijo se v prvi vrsti podrta, potem pa stoječa drevesa, ki prihajajo v red za sečnjo v tem, prihodnjem in nadaljnjih letih.

Na stoječem drevesu se sme klestiti samo spodnja polovica obrše, ne sme pa se obsekovati vrh.

Kleščenje se sme vršiti od začetka meseca julija do konca meseca septembra.

Ob kleščanju je prepovedano, rabiti železne krampeže.

Dopuščeno ni, klestiti semenjakov na poseki in tudi ne dreves, pod katerimi se grabi stelja, in obratno.

5. Gozdni požari.

§ 40.

Kuriti v gozdu je prepovedano.

Osebam, ki se morajo iz tehnege razloga dlje časa muditi v gozdu, se dovoljuje, po dejanski potrebi kuriti samo na odrejenih krajih in ob potrebnih varnostnih ukrepih.

Kdor kuri, mora ogenj nadzirati in pred odhodom popolnoma pogasiti.

Ob suši sme prepovedati pristojno oblastvo vsako kurjenje v gozdu in zunaj njega na razdalji 50 m, v kraških krajinah pa na razdalji 100 m.

Da se prepreči gozdni požar od lokomotiv gozdno-industrijskih železnic, je treba pustiti ob progi na obeh straneh varnostni pas, širok 4 m, po potrebi pa tudi širšega. Varnostni pas se mora vzdrževati vedno čist. Stroške trpi lastnik proge.

Lokomotive se morajo redno čistiti in morajo imeti dobra lovila za iskre.

Šumskoupravni in čuvajski organi kakor tudi organi javne varnosti, zlasti orožniki, imajo dolžnost in pravico, se zdaj pa zdaj prepričati o tem.

§ 41.

Minister za šume in rudnike predpiše sporazumno z ministrom za promet vse, česar je treba, da se odvrne nevarnost požara, provzročena z lokomotivo.

§ 42.

Kdor zapazi v gozdu ali ob gozdnem robu v razdalji 50 m nepogašen in zapuščen ogenj, ga mora pogasiti.

Mimogredoči, ki bi zapazili spotoma, da gozd gori, morajo, kolikor je mogoče, pogasiti požar sami; če to ni mogoče, morajo o njem takoj obvestiti medpotne prebivalce, ti pa najbližje vaške ali občinske organe ali najbližje šumarsko osebje, najbližje civilno ali vojaško oblastvo ali posestnika gozda.

§ 43.

Šumarsko osebje, občinski ali vaški starejšine, orožniške postaje ali lastnik gozda morajo pozvati, čim so zvedeli za gozdni požar ali so ga zapazili, vse prebivalce iz najbližjih krajev, sposobne za gašenje požara, naj pridejo gasiti.

Vsi prebivalci, sposobni za gašenje požara, morajo takoj ustreči njih pozivu, odhiteti s potrebnim gasilnim orodjem na kraj požara in tam storiti vse, česar je treba, da se požar čimprej pogasi.

Podjetniki, ki delajo v gozdu, morajo dati na razpolago svoje delavce.

Šumarsko osebje, občinski in vaški starejšine, orožniško osebje morajo z omenjenimi ljudmi takoj oditi na kraj požara.

Gasilna dela vodi najvišji izmed šumarskega osebja, ki se najde tamkaj; če pa ne bi bilo nikogar izmed šumarskega osebja, vodi ta dela občinski ali vaški starejšina, v čigar okolišu je nastal požar.

§ 44.

Onega, ki je prevzel voditev poslov za gašenje gozdnega požara, morajo vsi brez izjeme slušati in izvrševati njegove odredbe.

Ostali občinski in vaški starejšine in šumarsko ali orožniško osebje morajo vzdrževati red in paziti, da se izvrši vse, kar odredi oni, ki vodi gašenje požara.

Ko je požar pogasjen, se pusti na pogorišču potrebno število ljudi, ki pazijo eden ali dva dni, po potrebi pa tudi dlje, da ne nastane požar iznova.

§ 45.

Če se je požar toliko razplamtel, da ga prebivalci občine, v katere okolišu je, ne morejo pogasiti sami, jim morajo priti pomagat tudi ostale sosednje občine.

Na poziv občega upravnega oblastva prve stopnje morajo dati vojaška oblastva na razpolago potrebno število vojakov, da gase požar in vzdržujejo red.

Če traja gašenje požara več dni, se morajo delavci, ki gase požar, po možnosti izmenjavati. Ostati morajo vsi na pogorišču, dokler se požar ne pogasi.

§ 46.

Oskrbovati one, ki gase požar dlje od enega dne, je dolžan lastnik, odnosno upravitelj gozda.

Za vse škode, prizadete s požarom, je odgovoren oni, ki ga je zakrivil, najsi tudi iz malomarnosti.

Če so provzročili požar pastirji ali najeti delavci, so odgovorni za škodo in za stroške gašenja solidarno tako sami kakor tudi njih gospodarji ali delodajalci, ako jih niso pravilno nadzirali.

§ 47.

Škode, ki se prizadenejo z gašenjem požara komu drugemu na sosednjem zemljišču, kakor tudi stroški za gašenje, čuvanje pogorišča in izvajanje vseh ostalih ukrepov obremenjajo krivca.

Če se kdo pri gašenju gozdnega požara telesno poškoduje ali če umre, ima poškodovanec, odnosno njegova rodbina, pravico, zahtevati odškodbo od onega, ki je požar zakrivil.

III. del.

Gozdnogospodarski predpisi.

1. Obča odredba.

§ 48.

Gospodarjenje z gozdom je prosto ob omejitvah v tem zakonu.

2. Posebne odredbe.

Za državne gozde.

§ 49.

Gospodarjenje v državnih gozdih mora biti uravnano po načelu trajnega gospodarjenja, da se ostvarjajo čim večji trajni dohodki.

Državni gozdi se morajo ukoriščati strogo po gospodarskih načrtih. Kolikor teh ni, je treba izdelati začasno, v čim krajšem roku, delovni program ali izvesti inventarizacijo in vrstni red sečnje za vsak poedini državni gozd, da se ustanove redni letni dohodki.

Odredbe za izdelavo gospodarskih načrtov in za način gospodarjenja v državnih gozdih predpiše minister za šume in rudnike.

§ 50.

Gozdni proizvodi iz državnih gozdov se vnovčujejo z javno ustno ali s pismeno licitacijo po predpisih zakona o državnem računovodstvu z izklicno ceno, ki je izračunjena po krajevnih razmerah in tržnih cenah.

Licitacije v vrednosti preko 250.000 dinarjev odobruje minister za šume in rudnike ali pa oni, ki ga pooblasti ta minister.

Licitacije v vrednosti od 50.000 do 250.000 dinarjev odobruje ban, licitacije izpod 50.000 dinarjev pa pristojna direkcija šum.

Licitacijske pogoje predpiše minister za šume in rudnike.

§ 51.

Gozdni proizvodi, izdelani v lastni režiji, se prodajajo praviloma na javni licitaciji.

Vendar pa sme prodajati minister za šume in rudnik ali oni, ki ga pooblasti ta minister, te proizvode izjemoma tudi brez javne licitacije: če se nudi jako ugodna prilika za prodajo izdelanih produktov, če je v prid režijskemu poslovanju čim hitrejša in prožnejša prodaja in če gre za prodajo državnim ali samoupravnim uradom in ustanovam ali za prodajo okolnemu kmetovalskemu prebivalstvu, da se zadosti domači potrebi. Toda v vseh teh primerih ne sme biti edinična cena nižja od cene, določene v preliminarju, vrednost produktov v poedinem primeru pa ne večja od 100.000 dinarjev.

Skupna vrednost gozdnih produktov, prodanih brez licitacije, ne sme biti v poedinem režijskem eksploatacijskem območju in v poedinem proračunskem letu večja od 500.000 dinarjev.

Minister za šume in rudnike predpiše, kako je treba izvajati te prodaje.

§ 52.

Brez licitacije je moči prodajati iz državnih gozdov po gozdni taksi:

1.) drva za šofe, državne in samoupravne urade in ustanove kakor tudi drva za one kmetovalske domove, ki ne morejo pokrivati svojih potreb niti iz lastnih niti iz vaških, občinskih ali združnih gozdov; drva za planinska in turistična društva, ki imajo svoje koč v državnih gozdih ali v njih neposredni bližini;

2.) les za gradnjo državnih in samoupravnih mostov, za utrjevanje državnih in samoupravnih cest in za reguliranje vodá po dejanski potrebi, overovljeni od pristojnega tehničnega odseka, če izvajajo te gradnje v lastni režiji in če so take zgradbe v bližini državnih gozdov; nadalje les, potreben občinam in vasem za gradnjo in popravila šol, cerkve, občinskih domov kakor tudi za gradnjo stavb v kulturne namene, če izvajajo te gradnje v svoji režiji in če so v bližini državnih gozdov; les za gradnjo in za popravila turističnih in planinskih koč v državnem gozdu ali v neposredni bližini; kmetovalcem les za gradnjo lastnih domov za stanovanje in postavljanje zgradb, za spravlanje hrane in živine, potem les za gradnjo redovniških mlinov, sušilnic za podelovanje sadja za domačo potrebo kakor tudi količje za vinograde, tobačne kole in kole za druge kmetijske proizvode, in sicer samo, če ne morejo zadostiti potrebi iz lastnih, vaških, občinskih ali združnih gozdov;

3.) les, potreben obrtnikom na kmetih z mojstrsko pravico, ki izdelujejo lesene predmete in žive ob tem obrtu; les onim kmetovalcem, ki se bavijo poleg kmetovalstva z izdelovanjem kmetijskih priprav, orodja lesenih posod i. dr. kot s hišno industrijo, kakor tudi onim, ki se bavijo s kuhanjem lesnega oglja v malem, eni osebi največ v vrednosti 5000 dinarjev v enem letu.

Minister za šume in rudnike predpiše, česar je treba, kako je oddajati les iz državnega gozda brez licitacije.

Odstopki od tega se smejo dovoliti edino s specialnimi zakoni.

§ 53.

Izjemoma se smejo oddajati iz državnega gozda suha stoječa in na tleh ležeča, če pa teh ni, tudi zdrava stoječa drevesa brezplačno samo:

1.) siromašnim kmetovalcem, navedenim v § 52., in za iste namene, če dokažejo s potrdilom pristojnega oblastva, da plačujejo na leto manj kot 50 dinarjev celokupnega davka z vsemi dokladami;

2.) za gradnjo kapel, cerkvá, spomenikov, pokopaliških ograj in za obnovó križev na vseh bojniških centralnih in krajevnih pokopališčih in grobovih;

3.) za kurivo šumarskemu strokovnemu osebju po pravilniku, odobrenem z odločbo ministrskega sveta D. R. br. 87.000 z dne 3. junija 1926.;

4.) za stavbni les in za kurivo šumarskih uradov.

Razen v teh primerih se ne sme oddajati iz državnih gozdov nikomur les brezplačno za kakršneoli potrebe.

Les, dovoljen po §§ 52. in 53., se ne sme ne prodajati ne uporabljati za kaj drugega nego za one, za kar je dovoljen.

§ 54.

Natančnejše odredbe za uporabljanje §§ 52. in 53. predpiše minister za šume in rudnike.

§ 55.

Minister za šume in rudnike odredi vsako leto po uporabnosti in transportnih težkočah takse, ki se morajo pobirati za les, pašo, žirjenje in ostale postranske gozdne proizvode.

Za gozde pod posebnim javnim nadzorstvom.

§ 56.

Pod posebnim javnim nadzorstvom so gozdi:

- 1.) nedržavni, ki so v državni upravi;
- 2.) samoupravnih teles;
- 3.) zaščitni gozdi;
- 4.) zakladni (fondovski);
- 5.) cerkvenih veledostojanstvenikov, samostanski, vakufski, nadarbinski (župni in parohijski);
- 6.) plemenski, vaški, imovinskih občin, zemljiških zajednic in podobnih korporacij;
- 7.) ki so obremenjeni s služnostno pravico do paše in lesa ter niso v državni upravi.

§ 57.

Gospodarjenje v teh gozdih se mora vršiti po načelu stroge trajnosti. V ta namen mora predložiti lastnik gozda načrt (osnovo) gozdnega gospodarstva.

§ 58.

Gospodarske načrte gozdnega gospodarstva smejo izdelovati ob stroških posestnika gozda samo usposobljeni šumarski strokovnjaki s popolno fakultetno ali njej enako visokošolsko izobrazbo in z

državnim izpitom za samostalno upravljanje gozd-
nega gospodarstva.

Ti strokovnjaki morajo biti državljani kraljevine
Jugoslavije.

Izjemoma se priznava strokovna izobrazba za iz-
delovanje gospodarskih načrtov tudi onim, ki so bili
na dan, ko stopi ta zakon v veljavo, naši državljani
in so imeli popolno srednješolsko izobrazbo s pred-
pisanim državnim izpitom ter so bili pooblašteni za
takšno delo.

§ 59.

Gospodarske načrte za gozde, ki so pod javnim
nadzorstvom, odobruje ban.

Če ni gozd večji od 300 ha obrasle površine ali
če je gozd preprostih gospodarskih razmer, se sme
odrediti izdelava gospodarskega načrta za dobo 10
let ali celo tudi samo inventarizacija gozda z vrstnim
redom sečnje. Te programe odobruje prav tako ban.

Če oblastvo v šestih mesecih ne odobri načrta ali
programa ali ne zahteva izprememb ali dopolnitev,
ga je smatrati za odobrenega.

§ 60.

Donos teh gozdov se sme ukoriščati samo na pod-
stavi predlogov za sečnjo, sestavljenih in odobrenih
od pristojnih kvalificiranih šumarskih strokovnjakov.

Predlogi za sečnjo morajo biti sestavljeni, če se
uživajo dohodki letno, vsako leto; če pa se uživajo
periodično, morajo biti sestavljeni periodično, vna-
prej na podstavi gospodarskega načrta, odobrenega
za ta gozd. Ti predlogi za sečnjo se pošiljajo banu
po pristojnem upravnem oblastvu prve stopnje samo
na znanje in zaradi evidence kakor tudi zaradi kon-
trole; zanje ni treba izrečne posebne odobritve.

Kjer gospodarskega načrta ni, mora sestaviti
predlog za sečnjo kvalificiran strokovnjak sporazu-
umno z lastnikom gozda, odobri pa ga ban na ob-
razložen predlog občega upravnega oblastva prve
stopnje.

Izredno ukoriščanje gozda, ki ni določeno z go-
spodarskim načrtom ali programom ali ki se ukrene
preko odobrenega predloga za sečnjo, kakor tudi
vsak odstop od odobrenega gospodarskega načrta
in programa se sme vršiti izjemoma, in sicer samo
na podstavi posebne odobritve onega oblastva, ki je
pristojno za odobritev gospodarskega načrta, pro-
grama ali inventarizacije, in na podstavi obrazlo-
žene prošnje.

§ 61.

Predloge za vzgojo sestavlja pristojni šumarski
strokovnjak.

Kjer obstoje odobreni gospodarski načrti ali pro-
grami, so odločilne za sestavo predloga za vzgojo
odredbe, ki so tamkaj ustanovljene; v tem primeru
se poda predlog za vzgojo pristojnemu upravnemu
oblastvu samo zaradi evidence, znanja in kontrole.

Kjer ni odobrenega gospodarskega načrta ali pro-
grama, se mora sestaviti predlog za vzgojo sporazu-
umno z lastnikom gozda. Te predloge odobruje ban.

Odstopek od odobrene osnove za vzgojo je do-
pušten samo z dovolitvijo onega oblastva, ki je odo-
brilo gospodarski načrt ali program.

§ 62.

Pritožbe zoper predloge za sečnjo in za vzgojo
rešuje neposrednje višje oblastvo.

§ 63.

Vsi lastniki gozdov, omenjenih v § 56., morajo
predložiti v petih letih od dne, ko stopi ta zakon v
veljavo, gospodarske načrte, odnosno programe, v
odobritev po pristojnem občem upravnem oblastvu
prve stopnje.

Če gospodari lastnik gozda z gozdom neracio-
nalno, dokler se ne sestavi gospodarski načrt ali pro-
gram, ali ga ukorišča brez odobrenega letnega pred-
loga za sečnjo in za vzgojo, sme pristojno oblastvo
prepovedati vsako sečnjo v tem gozdu.

§ 64.

Če posestnik gozda v odrejenem roku ne predloži
gospodarskega načrta ali programa ali ne ukrene iz-
prememb po odredbah oblastva, sme to odrediti, da
se izvrši to ob posestnikovih stroških.

§ 65.

Predpisi odobrenega gospodarskega načrta ali
programa so strogo obvezni in odstopiti od njih je
dopustno samo po predhodni dovolitvi pristojnega
oblastva, ki jih je odobrilo.

Če se dokaže, da je posestnik gozda v dveh letih
dvakrat prekršil predpise gospodarskega načrta,
predlaga obče upravno oblastvo prve stopnje banu,
da se vzemi ta gozd v začasno državno upravo ob
posestnikovih stroških.

Ban pošlje ta predlog s svojim mnenjem v reši-
tev ministru za šume in rudnike.

Državna uprava ne sme trajati po taki rešitvi
dlje nego pet let.

§ 66.

Z gozdi, ki služijo izključno koristim gozdarske
znanosti ali gozdarskega pouka, kakor tudi z onimi,
ki so izločeni kot nacionalni parki, je treba gospo-
dariti po svrhi, kateri so namenjeni.

Ti gozdi niso vezani na trajno koristonosno go-
spodarjenje.

Za gozde, obremenjene s služnostmi.

§ 67.

Z gozdi, ki so obremenjeni s služnostno pravico
do lesa ali paše, je treba gospodariti po načelu
stroge trajnosti na podstavi gospodarskih načrtov.

Za državne gozde, obremenjene s služnostmi, je
obvezno, razgrniti gospodarski načrt interesentom
na javen vpogled.

Če se priglase ugovori, odloči o njih ban.

§ 68.

Služnosti ne morejo ovirati lastnika gozda ne v
trajnem gospodarjenju ne v izmenjavanju vrste dre-
ves kakor tudi ne v načinu vzgoje, če to ustreza
razmeram stanišča.

§ 69.

Velikost služnosti se giblje v mejah trajnega gospodarjenja z gozdom, ki je obremenjen s služnostjo.

Obseg služnosti se sme trajno ali za nekaj časa zmanjšati, pa tudi za nekaj časa povsem ustaviti, če bi bila trajnost gospodarjenja z gozdom, ki je obremenjen s služnostjo, ogrožena.

O tem odloči ban ali na zahtevo lastnika gozda ali iz lastnih nagibov.

§ 70.

Lastnik takega gozda, ki je obremenjen s služnostmi, je upravičen zahtevati, da se obseg služnosti določi, če ni odrejen.

Stroške za reševanje tega vprašanja trpita prizadeti stranki enako.

Pristojna oblastva morajo gledati na to, da se gozdne služnosti odkupijo, kjerkoli to dovoljujejo gospodarske razmere.

Navodila o tem izdaja minister za šume in rudnike.

§ 71.

Pri služnostih stavbnega lesa in drv mora dokazati upravičenec na zahtevo dejansko potrebo kakor tudi uporabo lesa.

§ 72.

Če je obstoj služnosti nesporen, odloča v sporih o načinu, času in obsegu njih izvrševanja upravno oblastvo.

Prizadeti stranki je odprta pot za redno pravdo, če ni zadovoljna z odločbo upravnega oblastva, s katero se izpreminja obseg služnosti ali odreja odškodnina.

§ 73.

Dosedanje oddajanje gozdnih proizvodov iz državnih gozdov po odredbah specialnih zakonov in uredb se ne smatra za služnostno pravico.

Za zasebne gozde.

§ 74.

Zasebniki smejo svoje gozde svobodno ukoriščati, če se ravna po predpisih tega zakona.

V opravičenih primerih, iz razloga važnih javnih koristi, sme predpisati minister za šume in rudnike na banov predlog tudi njim izjemoma obveznosti gospodarjenja z gozdom po načelu stroge trajnosti.

Odredbe o predlaganju gospodarskega načrta ali programa (inventarja) veljajo tudi za zasebne gozde, večje od 300 ha; za gozde na kraškem svetu sme odrediti minister za šume in rudnike na banov predlog sestavo gospodarskega načrta (programa) tudi za manjše površine.

Gospodarske načrte (programe) tudi za te gozde odobruje ban.

§ 75.

Vse sečnje do golega v zasebnih gozdih je treba prijavljati občemu upravnemu oblastvu prve stop-

nje, razen onih, ki se vrše po odobrenem gospodarskem načrtu (programu).

3. Sečnja gozda in pospravljanje gozdnih proizvodov.

§ 76.

Vsaka sečnja gozda se mora izvajati tako, da se z njo ne onemogoči naravno pomlajanje.

§ 77.

Vsa gozdna (lesna) podjetja, ki eksploatirajo na leto preko 30.000 m³ trdega ali preko 50.000 m³ mehkega, odnosno raznovrstnega tehničnega lesa, so zavezana, imeti za voditev eksploatacije vsaj po enega popolnoma kvalificiranega šumarskega strokovnjaka, državljana kraljevine Jugoslavije.

Upravno oblastvo sme prisiliti podjetje z denarnimi kaznimi do 20.000 dinarjev, da izvrši to odredbo.

§ 78.

V državnih gozdih kakor tudi v gozdih, ki so pod posebnim javnim nadzorstvom, se ne smejo sekati stoječa drevesa, dokler se predhodno prostorninski ne obeležijo za sečnjo, po potrebi pa tudi predpisno vsako posebe ne ožigosajo.

Rok sečnje se začne dne 1. oktobra in traja do dne 1. aprila.

Z odobritvijo pristojnega oblastva se sme vršiti sečnja tudi izven tega roka:

- 1.) v gozdih, ki jih je napadel mrčes ali so jih napadle bolezni in ki jih je poškodoval požar;
- 2.) v nizkih gozdih za pridelovanje lubadi;
- 3.) v gozdih v hribih, kjer je nemožna zimska sečnja, kakor tudi tam, kjer je sečnja zakesnela zaradi vremenskih nezgod;
- 4.) vse vrste prereditve mladih sestojev;
- 5.) za hiše in druge gospodarske zgradbe, ki so jih uničile elementarne nezgode, kakor tudi za nujna popravila mostov.

Vse drevje se mora posekati čim nižje pri tleh, tako, da ni parobek večji od tretjine premera. — Izvzemajo se nestalna in poplavna zemljišča, na katerih se smejo puščati tudi višji parobki.

§ 79.

Praviloma ni dovoljeno, lesa odpravljati iz gozda, dokler se predhodno ne oznamuje z gozdnim žigom. Od tega se smejo izvzeti majhni zasebni gozdi, glede katerih sme predpisati ban po krajevnih razmerah posebno postopanje.

Za izvoz lesa kakor tudi za izvoz ostalih gozdnih proizvodov se izdajajo po potrebi pismene objave.

Predpise za žigosanje, odnosno za izdajanje objav, izdaja ban.

§ 80.

Goli in stavbni les mora odpremljati vsakdo iz gozda po odrejenih potih, kolovozih in spuščati po drčah, toda tako, da se prizadene z izvažanjem zemljišču in gozdu čim manjša škoda.

§ 81.

Vsak posestnik zemljišča mora dovoliti lastniku gozda, odnosno lastniku gozdnih proizvodov, da izvaža čez njegovo zemljišče gozdne proizvode, če jih ni mogoče izvoziti drugače, v drugi smeri ali če bi bila drug način ali druga smer nerazmerno dražja.

Če se med lastnikom gozda ali lastnikom gozdnih proizvodov in posestnikom zemljišča ne doseže sporazum o zasilni poti, izda na prošnjo prvih po predhodnem komisijemskem ogledu in zaslišanju prizadetih oseb in strokovnjakov odločbo po načelu razlastitvenega postopanja v mejah svojega območja občne upravno oblastvo prve stopnje, v mejah dveh ali več srezov pa ban. Odločba se mora izdati v 30 dneh od dne, ko je bila prošnja vložena.

V tej odločbi se določijo: smer in velikost poti, način uporabljanja, rok, do katerega traja pravica, uporabljati zasilno pot, in velikost odškodnine.

Zasilne poti čez tuje zemljišče ni dovoliti, če bi nastala s tem za lastnika zemljišča razmerno večja škoda, kot je korist za onega, ki to pot zahteva.

§ 82.

Prostori, potrebni za začasno spravljanje gozdnih proizvodov, smejo imeti, če je neizogibno treba, značaj zasilne poti. Zasilna pot se sme uporabljati tudi za vse posle, ki so v zvezi z ukoriščanjem dotičnega gozda.

§ 83.

Oni, ki se mu prizna pravica do zasilne poti, mora povrniti škodo, ki nastane iz tega za lastnika zemljišča kakor tudi za vse osebe, ki imajo na zemljišču kakšno pravico.

Posestniki teh zemljišč so upravičeni zahtevati, da se jim del zemljišča, odvzet za zasilno pot, odkupi po načelu razlastitve.

§ 84.

Če je kakšna stranka nezadovoljna z odločbo upravnega oblastva glede odškodnine, ima pravico, predložiti svoj zahtevek rednemu civilnemu sodišču.

§ 85.

Ko postane odločba o zasilni poti izvršna, ko se položi odrejena odškodnina in se dobi dovolitev oblastva, se izvažanje gozdnih proizvodov ne sme preprečevati.

§ 86.

Pravica zasilne poti prestane, ko prestane njena potreba, o čemer odloči oblastvo, omenjeno v § 81.

§ 87.

Za plavljenje (nevezano) ali za splavljanje (vezano) kakor tudi za postavljanje poedinih naprav za to, za čiščenje in uravnavanje vodnega toka za plavljenje in naprav za splavljanje je treba dovolitve pristojnega občnega upravnega oblastva prve stopnje.

Minister za šume in rudnike predpiše z ministrom za gradbe pogoje za plavljenje in splavljanje gozdnih proizvodov.

4. Odobritev za postavljanje žag.

§ 88.

Samo z banovim pristankom smejo pristojna oblastva izdajati in odvezemati koncesije in obrtne liste, odnosno dovolitve za novo gradnjo, za razširitev in za uporabljanje vseh vrst žag in drugih naprav za predelovanje lesa.

5. Poletni planinski pašniki in pašniki v hribih.

§ 89.

Poletni planinski pašniki so pašniki v hribih, neobrasli z gozdom, nad naravno (alpsko) mejo gozdne vegetacije.

Pašniki v hribih so oni, ki so pod pasom poletnih planinskih pašnikov, kjer se razredčuje gozd na posebne skupine, puščajoč v vmesnih prostorih travnike v hribih in goljave.

Poletni planinski pašniki in pašniki v hribih se ne smejo razširjati na škodo gozda.

§ 90.

Obče upravno oblastvo prve stopnje mora popisati vse poletne planinske pašnike in ostale pašnike v hribih svojega območja ter jih vpisati v knjigo poletnih planinskih pašnikov in pašnikov v hribih.

V krajinah, kjer obstoje zemljiški kataster ali zemljiške knjige, je treba zapisati vanje, da je izvesten poletni planinski pašnik ali pašnik v hribih vpisan v omenjeno knjigo.

Ureditev knjige o poletnih planinskih pašnikih in pašnikih v hribih in postopanje ob ustanovitvi in voditvi te knjige predpiše z uredbo minister za šume in rudnike, kolikor pa gre za zemljiški kataster in zemljiške knjige, minister za šume in rudnike sporazumno z ministrom za finance in z ministrom pravde.

§ 91.

Za pašnike posebne vrste po pravnem pomenu se smatrajo tudi oni gozdi, ki se izločijo ob segregaciji kot pašniške pripadnosti (kompetence).

Paša v teh gozdih se dovoli, če to dopušča način gozdnega gospodarjenja v njih.

Prav tako je postopati s pašniki, obraslimi z drevjem, če so na absolutno gozdnem zemljišču.

IV. del.

Pospeševanje gozdarstva in kulture zemljišč.

1. Kraški svet, goličave, sviž.

§ 92.

Vsa nepogozdena absolutno gozdna zemljišča, v prvi vrsti na kraškem svetu in na jugu države, katerih pogozditev zahteva občja javna korist, se morajo ne glede na lastnino v desetih letih izločiti (popisati, izmeriti, opisati in kartirati), da se čimprej pogozdijo, kolikor se še niso po §§ 12. in 13.

Zlasti se morajo izločiti na omenjeni način za pogozdovanje vsa zemljišča, katerih pogozditev naj prepreči:

- 1.) nastajanje usadov in plazov, rušenje kamenja, nastajanje in razširjanje grap;
- 2.) škodljivi vpliv vetrov in hudournikov;
- 3.) raznašanje sviža;
- 4.) naglo odtekanje vode s strmih, kamenitih hribov, obronkov in zasipavanje s kamenjem in gramozom okolnih poti in kmetijskih zemljišč.

Prav tako se mora izločiti potreben del zemljišča v slabo pogozdenih krajinah, da se izboljšajo klimatske in higienske razmere in da se pospešuje turizem in tujski promet,

§ 93.

Pogozdovanje zemljišč, izločenih po § 92., se mora začeti najkasneje jeseni leta 1930., tako, da se dovrši to delo v 50 letih.

§ 94.

O izločanju in obeleževanju zemljišč po § 93. odločajo posebne komisije, ki jih sestavljajo:

- predstavniki občega upravnega oblastva prve stopnje, ki je obenem predsednik;
- en šumarski strokovnjak;
- en kmetijski strokovnjak;
- en predstavnik prizadete občine.

Te komisije odločajo na prvi, ban pa na drugi stopnji v 15 dneh.

§ 95.

Člane komisije imenuje ban na predlog občega upravnega oblastva prve stopnje.

Predsednik sklicuje seje. Šumarski strokovnjak je obenem referent komisije. Komisija sklepa z glasovanjem; če se glasovi enako porazdele, odloči predsednikov glas.

Da so sklepi polnoveljavni, morajo biti prisotni predstavniki občega upravnega oblastva prve stopnje, šumarski in kmetijski strokovnjak.

§ 96.

Šumarski strokovnjak, v čigar področju se stavi komisija za izločanje in obeleževanje zemljišč zaradi pogozdovanja, mora predhodno pripraviti in komisiji predložiti generalno osnovo o izločitvi zemljišča, na katerem je treba izvesti pogozdovanje, z glavnimi smernicami dela na izločeni površini.

Komisija sklepa o tej osnovi po odredbah § 92. ter odloči o izpašnikih in drugih zemljiščih, potrebnih kot minimum za eksistenco živinorejcev in kmetovalcev, če ni pogozdovanje teh zemljišč v občo korist; predpisuje glavne smernice in umno ukoriščenje izločenih površin in njih melioracije, ki so v zvezi s pogozdovanjem, pri čemer gleda na to, da dajo trajno korist; odreja glede na § 93. rok, v katerem se mora pogozdovanje izvršiti na izločenem zemljišču.

Preden se ustanove glavne smernice za pogozdovanje, je treba zaslišati želje posestnikov zemljišč

glede vrste dreves in roka, v katerem se mora pogozdovanje izvesti, kakor tudi glede gospodarjenja z izločenimi zemljišči. Želje posestnikov je treba postaviti v zapisnik, ki se pridoda generalni osnovi.

Lastniki zemljišč morajo dopustiti, da prihajajo odposlanci oblastva zaradi pogozdovanja svobodno na njih zemljišča.

§ 97.

Sklepi komisije o izločanju in obeleževanju zemljišč se pošiljajo pristojnemu občemu upravnemu oblastvu prve stopnje, da jih priobči osebam, prizadetim pri tem zemljišču, in pristojni šumarski ustanovi.

§ 98.

Posestniki zemljišč so zavezani, pogozditi izločeno zemljišče po izdelanem in odobrenem načrtu.

Stroške za pogozdovanje trpe posestniki izločenih zemljišč kakor tudi posestniki onih zemljišč in objektov, ki se s pogozdovanjem izboljšajo, kakor tudi država in samoupravna telesa v razmerju, ki ga odredi komisija, sestavljena po § 94.

Če je gospodarsko stanje posestnikov teh zemljišč tolikanj slabo, da ne morejo utrpeti celoma ali deloma izdatkov za pogozdovanje, jih trpe država in samoupravna telesa; v tem primeru pa morajo dati svojo delovno moč in delovno moč svojih domačinov.

O pomoči in dajanju delovne moči odloči komisija, sestavljena po § 94.

Zoper odločbo o stroških za pogozdovanje se smejo pritožiti samoupravna telesa in zasebniki na bana (§ 94.).

§ 99.

Izvajanje in voditev poslov pogozdovanja spada v pristojnost sreskih šumarskih referentov; po potrebi pa ustanovi ban tudi posebne sekcije za pogozdovanje ter jim odredi obenem sedež in področje.

§ 100.

Zemljišča, odrejena za pogozdovanje, se smatrajo od časa, ko se je pogozdovanje začelo, za zaščitne gozde in z njimi je treba postopati po predpisih, ki veljajo za zaščitne gozde in za prepoved, krčiti in izpreminjati gozde v drugo vrsto kulture.

O jemanju pogozdenega sveta in sveta, na katerem se vrši pogozdovanje, v državno strokovno upravo odloča minister za šume in rudnike na banov predlog.

§ 101.

Izvrševanja in pospeševanja del za pogozdovanje kraškega sveta, goličav in sviža se udeležuje država tako-le:

- 1.) celotno pogozduje izvestne površine;
- 2.) daje brezplačno sadike in semena;
- 3.) daje navodila in nadzira dela po svojih strokovnih organih;
- 4.) oprasha posestnike zemljišč, izločenih za pogozdovanje, plačevanja prispevkov za upravo po državnih šumarskih organih, dokler ne začno od zasajenega gozda črpati koristi;

5.) daje denarno podporo in nagrade za uspešno pogozdovanje;

6.) oprasha plačevanja davkov za dobo 40 let po izteku leta; v katerem se je po banovem potrdilu dosegla popolna obrast v zasajeni kulturi;

7.) daje v ta namen brezobrestna posojila;

8.) ureja pašnike, ki so v zvezi s pogozdenimi površinami kakor tudi s površinami, odrejenimi a pogozdovanje, in daje v ta namen podporo.

§ 102.

Za pokrivanje vseh stroškov, ki jih trpi državno oblastvo, se zagotove potrebna denarna sredstva v državnem proračunu po § 123. in s prispevki, ki jih določa § 168.

§ 103.

Dela, ki jih vrši po §§ 96. in 98. država, se izvajajo v režiji; račun se izpriča po končanih delih, ki so določena z letnim preliminarjem.

§ 104.

Letne osnove za vzgojo odobruje ban.

§ 105.

Minister za šume in rudnike predpiše sporazumno s predsednikom ministrskega sveta z uredbo vse. česar je treba za izvrševanje odredb §§ 92. do 104.

2. Delitev gozdov in gozdnih zemljišč.

§ 106.

Občinski, vaški in plemenski gozdi se ne smejo deliti. Izjeme ureja poseben zakon.

S posebnim zakonom se uredi delitev skupnih pustih gozdnih zemljišč.

Gozdi in gozdna zemljišča zasebnikov se smejo deliti samo z dovolitvijo oblasti. To dovolitev daje za gozde do 500 ha ban, za večje površine pa minister za šume in rudnike. Dovolitve ni odreči, ako ni tehtnih razlogov, iz katerih bi bila, če se izvrši delitev, ogrožena trajnost gozdnega gospodarstva.

3. Zadruga.

§ 107.

Dvema ali več posestnikom gozda ali gozdnega zemljišča je moči ustanoviti gozdno zadrugo za skupno gospodarjenje z gozdi ali pašniki ali za njih skupno upravljanje in čuvanje.

§ 108.

Posestniki stalno in začasno zaščitnih gozdov, če sestavljajo ti gozdi celoto 100 ha ali več, ki se iz gozdnogospodarskih razlogov ne sme deliti, morajo ustanoviti gozdno zadrugo, če ne dá zavarovati izvajanje šumsko-gospodarskih ukrepov drugače.

O tem odloči ban.

§ 109.

Če se zedinita v eni naravni celoti gozda, ki je lastnina več oseb, dve tretjini posestnikov, katerih

gozdne površine znašajo nad dve tretjini te celote po vrednosti, da se ustanove zadruga, morajo tudi ostali posestniki gozda v mejah tega kompleksa pristopiti k zadrugi.

§ 110.

Gozdne zadruga po § 109. smejo prestat, če to zahtevajo zadrugniki, katerih gozdna površina je vredna nad tri četrtine zadrugnega gozda.

§ 111.

Če se sklene prestat zadruga ter se mora zadrugni gozd po likvidaciji prodati drugim osebam, mora zadruga prvenstveno ponuditi zadrugni gozd na odkup občini ali državi.

4. Arondacija in komasacija.

§ 112.

Zaradi arondacije in izločitve osredkov (enklav) v državnih gozdih je minister za šume in rudnike upravičen, izvršiti z odobritvijo predsednika ministrskega sveta zameno za ekvivalentno vrednost 100 ha površine. Za večje površine velja zakon o odsvajanju državnih nepremičnin.

O načinu arondacije, odkupa osredkov in gozdnih služnosti in komasacije raztresenih gozdnih parcel nedržavnih gozdov se izda poseben zakon.

Dokler se ne izda ta zakon, se opravljajo navedeni posli po sedaj veljavnih zakonih.

Oblastva morajo podpirati vsako akcijo, ki ji je po lastni iniciativi strank namen arondacija ali komasacija gozdov po navodilih, ki jih predpiše minister za šume in rudnike.

5. Gozdarski pouk in gozdarsko izobražanje.

§ 113.

Zaradi popolnejše strokovne izobrazbe šumarskih strokovnih oseb podpira ministrstvo za šume in rudnike kmetijsko in gospodarsko-gozdarsko fakulteto naših univerz.

§ 114.

Ministrstvo za šume in rudnike daje denarna in druga sredstva, potrebna za delovanje institutov za gozdarske raziskave, ki so ustanovljeni pri kmetijski in gospodarsko-gozdarski fakulteti, da služijo pospeševanju gozdarske znanosti vobče, pa tudi za raziskave onih problemov, ki so za praktično gozdarstvo posebno važni.

Obstoječi instituti so stalni in o njih ureditvi izda minister za prosveto sporazumno z ministrom za šume in rudnike posebno uredbo.

§ 115.

Posestniki gozdov morajo dopustiti brez posebne odškodnine, da vrše instituti za gozdarske raziskave v njih gozdih znanstvene raziskave, kolikor ni to na škodo rednemu gospodarjenju.

Za podrta ali poškodovana drevesa ima posestnik gozda pravico do povračila stvarne vrednosti.

Povračilo plača institut, ki vrši raziskave.

§ 116.

Ministrstvo za šume in rudnike odvarja po potrebi šole ter vzdržuje posebne stalne ali začasne tečaje za razširjanje teoretične in praktične izobrazbe šumarskih strokovnjakov in gozdnih čuvajev.

§ 117.

Za odvarjanje gozdarskih strokovnih šol in tečajev zasebnega značaja je treba odobritve ministra za šume in rudnike, ki ima nadzorstveno pravico nad temi šolami.

§ 118.

Izobražanje prebivalstva v gozdarstvu se vrši s predavanji, tečaji in poljudnimi publikacijami, vzornimi kulturami in napravami.

§ 119.

Osnove gozdarskega znanja pridejo po sporazumu s pristojnimi ministri v program kmetijskih šol, učiteljišč, bogoslovnice in osnovnih šol.

§ 120.

Ministrstvo za šume in rudnike podpira moralno in materialno delovanje šumarskih društev kakor tudi drugih društev, ki pospešujejo koristi gozdarskega gospodarstva in gozdarstva.

§ 121.

Predmeti zgodovinske, znanstvene, umetniške vrednosti, naravne lepote in redkosti, ki so v gozdu, se morajo čuvati in vzdrževati.

Minister za šume in rudnike predpiše, česar je treba za čuvanje teh objektov in predmetov.

6. Sredstva za pogozdovanje in za dela, ki so v zvezi z njim.

§ 122.

Pogozdovanje gozdnih zemljišč vobče, zlasti pa posek in kraškega sveta, goličav in sviža kakor tudi zagrajanje hudournikov se izvaja po posebnem načrtu in sistematično.

§ 123.

V proračun ministrstva za šume in rudnike se postavi vsako leto vsota, znašajoča najmanj 20 % (dvajset odstotkov) one vsote, ki je bila v proračunu ostvarjena kot skupni dohodek iz državnih gozdov v minulemu letu.

Če ta vsota ne bi zadoščala za projektirana dela, se postavi v redni letni proračun razen tega potrebna vsota za pokrivanje eventualnih večjih izdatkov.

Ta vsota se porablja:

1.) za napravljanje in vzdrževanje potrebnih gozdnih razsadnikov in za nabavljanje materiala, orodja in ostalih potrebščin za te razsadnike;

2.) za pogozdovanje rednih letnih posek v državnih gozdih kakor tudi za postopno pogozdovanje posek v državnih gozdih iz prejšnjih let, ki so ostale nepogozdene; potem za pogozdovanje kraškega sveta, goličav, svižev in hudourniških območij in za zagrajanje hudournikov;

3.) za podpore zasebnikom in korporacijam, za pogozdovanje kraškega sveta, goličav in sviža, izvršeno po preliminarjih, ki so jih sestavili strokovni šumarski organi in jih je odobrilo državno oblastvo;

4.) za nagrade čuvajem kultur, zasajenih na kraškem svetu, kjer ni rednega državnega čuvaja;

5.) za vzdrževanje meteoroloških postaj.

Vsote, ki ostanejo ob koncu proračunskega leta nepotrošene, pridejo v fond za pogozdovanje, ki služi izključno za namene, odrejene v tem paragrafu, ter se morajo s proračunom postaviti v ta fond.

§ 124.

V proračun ministrstva za šume in rudnike se postavi vsako leto poseben kredit za proučevanje vprašanja o pogozdovanju vobče, posebe pa kraškega sveta, goličav in sviža in za kartiranje, fotografiranje in izločanje objektov za pogozdovanje.

7. Šumarski svet.

§ 125.

Kot posvetovalni organ ministra za šume in rudnike v načelnih in občih vprašanih gozdarstva se ustanavlja poleg šumarskega odbora pri oddelku za šumarstvo šumarski svet, čigar sestavo predpiše minister za šume in rudnike v soglasnosti s predsednikom ministrskega sveta.

V. del.

Gozdna uprava.

1. Uprava in čuvanje gozdov.

§ 126.

Upravo državnih gozdov vrši minister za šume in rudnike s svojimi organi po veljavnih zakonih in zakonskih predpisih.

§ 127.

Šumarsko policijo in nadzorstvo izvršuje minister za šume in rudnike po občih upravnih oblastvih.

§ 128.

Načelnik oddelka za šumarstvo se postavlja v 3. skupino I. kategorije; če prebije v tem zvanju štiri leta ali če ima najmanj 30 let efektivne državne službe, se pomakne v 3. a) skupino I. kategorije s položajno plačo 39.000 dinarjev na leto.

Šefi odsekov, direktorji direkcij šum in višji inšpektorji oddelka za šumarstvo, občih upravnih oblastev in direkcij šum se postavljajo v 4. a) skupino I. kategorije s položajno plačo 18.000 dinarjev na leto; čez štiri leta, prebita v 4. a) skupini, se smejo pomakniti v 3. skupino I. kategorije.

§ 129.

Glede na pomen službe se odreja šumarskim strokovnim uradnikom oddelka za šumarstvo, občin upravnih oblastev in direktij šum posebna doklada na službo, in sicer mesečno:

- 1.) načelniku oddelka za šumarstvo 2120 dinarjev;
- 2.) šefom odsekov in ostalim šumarskim uradnikom, direktorjem direktij šum itd., če so v 3. skupini, po 1720 dinarjev, če so v 4. a) skupini, 1320 dinarjev;
- 3.) uradnikom 4., 5. in 6. skupine 920 dinarjev;
- 4.) uradnikom 7. in 8. skupine 520 dinarjev;
- 5.) pripravnikom I. kategorije 200 dinarjev.

Ostalemu pomožnemu osebju naštetih uradov (uradnikom in zvaničnikom) pripadajo iste doklade kakor podobnim uslužbencem pri občin upravnih oblastvih.

§ 130.

Uradniki, omenjeni v § 129., dobivajo, če se upokoje po dovršenih 20 letih efektivne državne službe, od posebne doklade 50 %, po dovršenih 25 letih efektivne službe 60 %, po dovršenih 30 letih efektivne službe 70 % od te doklade in po 35 letih efektivne službe celotno doklado.

§ 131.

Posestniki onih nedržavnih gozdov, omenjenih v § 56., ki niso vzeti pod državno upravo, nameste za svoje gozde lastno upravo ali pa se združijo ter postavijo tako združeni skupno upravo. Poveriti smejo upravo svojih gozdov tudi državnim šumarskim ustanovam ali šumarskim referentom občega upravnega oblastva prve stopnje, toda samo z odobritvijo ministra za šume in rudnike; v tem primeru ne smejo biti ti šumarski referenti organi nadzorstvenega oblastva nad gozdi, ki so jim poverjeni v upravo.

§ 132.

Za samostalno upravljanje gozdov se zahtevata popolna fakultetna ali njej enaka visokošolska izobrazba in praktični izpit za samostalno upravljanje gozdnega gospodarstva.

§ 133.

Za nedržavne gozde, ki niso vzeti v državno upravo, predpiše minister za šume in rudnike, ko je zasljal bana, po razmerah s pravilnikom velikost površine, za katero mora postaviti posestnik gozda po § 131. po eno šumarsko strokovno osebo s kvalifikacijo, predpisano za izvrševanje šumarske upravne službe.

Posestnik gozda mora te osebe prijaviti pristojnemu občemu oblastvu prve stopnje.

Tako postavljeni šumarski strokovnjaki so odgovorni občin upravnim oblastvom za točno vzdrževanje in izvajanje gospodarskih načrtov in programov, za vestno izvrševanje odredb zakona o gozdih in naredb in predpisov, izdanih od pristojnih oblastev o strokovnem gozdnem gospodarstvu in o izvajanju šumarsko-polijskih odredb.

Vsi strokovni uslužbenci v zasebni šumarski službi morajo biti državljani kraljevine Jugoslavije.

§ 134.

Če prijavljene osebe nimajo predpisane kvalifikacije, zahteva obče upravno oblastvo prve stopnje od posestnika gozda, naj namesti v enem letu osebo s predpisano kvalifikacijo. Če posestnik gozda tega ne stori, je obče upravno oblastvo prve stopnje upravičeno, samo začasno postaviti tako osebo ob stroških posestnika gozda.

§ 135.

Za osebe, ki jim je poverjeno čuvanje gozda, se zahteva, da so dovršile logarsko šolo ali opravile izpit za čuvajsko službo, da so dovršile 21. leto, odslužile svoj rok pri vojski in da so povsem zdrave, za gozdarsko službo sposobne in neprikorne.

§ 136.

Vsakogar, ki mu je poverjeno čuvanje gozda, mora posestnik gozda prijaviti pristojnemu občemu upravnemu oblastvu prve stopnje, pri katerem mora ta oseba opraviti predpisno prisego.

Pred prisego mora zahtevati obče upravno oblastvo prve stopnje o čuvaju, ki naj bi prisegal, mnenje svojega šumarskega referenta, odnosno koordinirane državne šumske uprave.

S to prisego postanejo te osebe organi javne varnosti ter uživajo vse pravice teh organov.

§ 137.

Osebe, ki jim je poverjeno upravljanje gozda, smejo prav tako priseci ter uživajo vse pravice organov javne varnosti.

§ 138.

Obče upravno oblastvo prve stopnje mora pričeti takoj po opravljeni prisegi pristojnemu sodskemu sodišču imena oseb, ki so bile zaprisežene, dan opravljene prisega, službeni okolih in službo-dajalčevo ime.

2. Administrativno postopanje.

§ 139.

Glede administrativnega postopanja veljajo predpisi zakona o občem upravnem postopanju.

§ 140.

Administracijo pri upravi državnih gozdov kakor tudi za gozde, ki so vzeti v državno upravo, predpiše minister za šume in rudnike.

VI. del.

Kazenske odredbe.

1. Odredbe o kaznih in odškodnini.

§ 141.

Kdor brez dovolitve krči gozd zaradi trajne izpremembe v drugo vrsto kulture, se kaznuje v de-

narju od 100 do 500 dinarjev za vsak hektar izkrčene površine.

§ 142.

Kdor pustoši gozd kakor tudi kdor seka v gozda, proglašeni za začasno ali stalno zaščitnega, brez dovolitve do golega, se kaznuje v denarju od 500 do 5000 dinarjev.

§ 143.

Kdor ne izvrši pogozdovanja v odrejenem zakonskem roku, se kaznuje v denarju od 100 do 500 dinarjev za vsak hektar površine.

§ 144.

Kdor ne izvrši naredbe upravnega oblastva, ki se nanaša na ukrepe za obrambo zoper mrčes, se kaznuje v denarju od 500 do 5000 dinarjev, poleg tega pa je postopati z njim po § 29.

§ 145.

Posestnik gozda, ki ravna zoper odredbe tega zakona in zoper naredbe upravnega oblastva glede paše, žirjenja, zaščite gozda zoper požare, se kaznuje v denarju od 100 do 5000 dinarjev.

§ 146.

Kdor ne predloži v odrejenem roku gospodarskega načrta ali programa v odobritev, se kaznuje v denarju od 1000 do 10.000 dinarjev; če pa ne stori tega v novoodrejenem roku, se kaznuje v denarju od 10.000 do 20.000 dinarjev.

§ 147.

Kdor se ne drži odredb gospodarskega načrta, se kaznuje v denarju od 1000 do 20.000 dinarjev; če poseka več, kot mu je dovoljeno za to leto, se kaznuje za ta presežek z denarno kaznijo v znesku vrednosti več posekanih dreves, obračunjeni na panju.

§ 148.

Kdor v roku, določenem po odredbah tega zakona, ne postavi oseb, potrebnih za upravo in čuvanje gozdov, ali ne prijavi teh oseb pristojnemu oblastvu, se kaznuje v denarju od 500 do 5000 dinarjev.

§ 149.

Kdor deli brez dovolitve pristojnega oblastva gozde in gozdno zemljišče, se kaznuje v denarju od 500 do 5000 dinarjev; sam akt delitve pa se mora razveljaviti in spraviti v prejšnje stanje, kolikor se s tem ne kršijo pridobljene pravice drugih oseb.

§ 150.

Kdor protipravno prisvoji posekan ali izdelan les ali izdelano blago, ne glede na to, ali je v gozdu na kraju izdelave ali na razkladalšču (skladališču), se kaznuje zaradi tatvine po kazenskem zakoniku.

§ 151.

Kdor podere brez posestnikove dovolitve v gozdu drevo kakor tudi kdor seka, ruje ali odnaša sadike,

se kaznuje kot tat po odredbah kazenskega zakonika, če ima drevo na panju večji premer od 10 cm; če pa je premer manjši, se kaznuje z zaporom od 14 dni; če je storil to uživalec, se kaznuje v denarju od 100 do 500 dinarjev.

Poleg tega se obsodi, da odškoduje oškodovanca, in sicer:

1.) Če je posekano drevo starejše od 20 let, mora plačati kot odškodnino dvakratno stvarno vrednost posekanega drevesa.

2.) Če je posekano drevo mlajše od 20 let ali puščeno kot semenjak za zaščitanje tal in mladega zaroda ali za vzgojo tehničnega lesa ali za znanstvene raziskave ali za posebne taksatorske namene, plača kot odškodnino trikratno njegovo stvarno vrednost.

3.) Če je posekano drevo sadika, mlajša od 10 let, zrasta na naravni način, plača za vsako kot odškodnino štirikratno stvarno vrednost.

Če gre za sadike, ki so vzgojene v razsadniku ali zasajene v gozdu na umeten način ter so mlajše od 10 let, plača kot odškodnino desetkratno stvarno vrednost.

§ 152.

Kdor odstrani lubad s podrtega drevesa ter jo prisvoji kakor tudi oni, ki prisvoji že odstranjeno lubad in kdor neupravičeno pobira suho ležečo hosto, vejevje, lubad ali ruje parobke in nabira smolo, se kaznuje do 100 dinarjev, kot odškodnino pa plača njih stvarno vrednost.

§ 153.

Kdor grabi brez dovolitve steljo ali mahovino, se kaznuje v denarju do 100 dinarjev in plača kot odškodnino njiju trikratno stvarno vrednost.

Če stori to v gozdu, mlajšem od 10 let, ali če je uporabil pri tem železno orodje, plača kot odškodnino štirikratno stvarno vrednost.

§ 154.

Kdor ukrade žir, kostanj, ježice ali drugo gozdno semenje, se kaznuje v denarju do 500 dinarjev; če pa ukrade gozdno semenje v prepovedanih delih gozda, se kaznuje do 1000 dinarjev in plača poleg tega kot odškodnino stvarno vrednost ukradenih semen ali ježic.

Kdor stori to zaradi preprodaje, se kaznuje dvakratno.

§ 155.

Lastnik živali, ki poškodujejo naravni mladi zarod s tem, da odgrizujejo mladike in brsti, teptajo, zvijajo ali lomijo drevesca, se kaznuje v denarju od 100 do 1000 dinarjev, poleg tega pa plača odškodnino; če se je storila škoda v umetno zasajenih kulturah, plača kot odškodnino dvakratni znesek vrednosti, določene s cenovnikom.

Ta škoda se odmeri po velikosti poškodovanega prostora ali pa po številu poškodovanih rastlin, sadik ali poganjkov.

§ 156.

Kdor odstranjuje lubad s stoječih dreves ali drugače poškoduje stoječe drevo s tem, da ga zaseka, preseka, prežaga, zareže, odrigne, izbije iverje, prevrta, oklesti, mu odseka vrh ali kako drugače, kolikor ni storjeno s tem dejanje, kaznivo po kazenskem zakoniku, se kaznuje z zaporom do osmih dni ali v denarju do 1000 dinarjev, za vsako poškodovano drevo pa plača odškodnino.

Kdor stori to škodo na stoječem drevesu iz objesti ali zlobe, se kaznuje z zaporom do 15 dni ali v denarju do 2000 dinarjev.

Če se delajo take škode na semenjakih, se kaznujejo z zaporom do 30 dni ali v denarju do 5000 dinarjev.

Odškodnina se določi po vrednosti poškodovanega drevesa in po stopnji poškodbe. — Ta odškodnina znaša od ene desetine do popolne vrednosti poškodovanega drevesa, kakor pač drevo zaostane v rasti ali pa se povsem posuši.

§ 157.

Kdor pušča brez dovolitve svoje živali na pašo ali žirjenje v gozd, odprt za pašo ali žirjenje, ali pusti vanj večje število živali, kot mu je dovoljeno, se kaznuje v denarju do 1000 dinarjev, poleg tega pa plača kot odškodnino, in sicer:

za eno kozo ali enega kozla, posebe na dan po 15 dinarjev;

za enega konja, eno žrebe, enega osla ali mezga na dan po 12 dinarjev;

za eno govedo ali enega bivola, eno tele ali eno bivolče, starejše od štirih mesecev, na dan po 10 dinarjev;

za enega prašička na dan po 6 dinarjev;

za eno oveo ali eno jagnje, posebe na dan po 4 dinarje.

Če so postavljeni ti kraji za pašo ali žirjenje pod prepoved, plača kot odškodnino dvakratni zgoraj določeni znesek.

Poleg odškodnine mora plačati krivec vse stroške za izgon živali.

§ 158.

Kdor brez dovolitve v gozdu koplje in prisvaja prst, rudo, glino, ilovico, sadro, kamenje, pesek, rušo in druge sestavine zemljišča, se kaznuje v denarju do 100 dinarjev in povrne prizadeto škodo.

§ 159.

Kdor poškoduje mejnike ali kakšne druge mejne znake, ruši in podira ograje, zasiplje in poškoduje mejne jarke in nasipe, vtesane žige na stoječem ali posekanem drevesu in panjih, uničuje ali dela številke, črke in znake na lesenem materialu za nečitne, se kaznuje, če storjeno dejanje ni kaznivo po kazenskem zakoniku, v denarju od 100 do 1000 dinarjev, poleg tega pa se obsodi na povračilo škode in stroškov za postavitve v prejšnji stan.

§ 160.

Kdor poškoduje gozdne poti in naprave, odrejene za iznašanje in prevažanje gozdnih proizvodov, kakor tudi druge instalacije, ki so v zvezi s tem, se kaznuje, kolikor storjeno dejanje ni kaznivo po kazenskem zakonu, z zaporom do 30 dni; poleg tega pa plača odškodnino in stroške za postavitve v prvotni stan.

§ 161.

Kdor poškoduje in uniči gozdne vrtove, razsadnike in rastlinjake, se kaznuje, kolikor storjeno dejanje ni kaznivo po kazenskem zakonu, v denarju od 100 dinarjev za vsak uničen in poškodovan kvadratni meter površine in povrne vso storjeno škodo.

§ 162.

Kdor seka, predeluje ali izvažata les po času, odrejenem z zakonom, se kaznuje v denarju po 100 dinarjev za kubični meter.

§ 163.

Kdor proda, podari ali dá v zaneno les, ki mu je bil dan za domačo potrebo, se kaznuje v denarju do 500 dinarjev. Poleg tega plača takso za ta les, če ga je dobil brezplačno.

§ 164.

V denarju do 500 dinarjev ali z zaporom do 10 dni se kaznuje:

1.) kdor, kuri v gozdu ali v razdalji do 50 m od gozda brez dovolitve pristojnega gozdnega organa, sežiga panje ali klade, kuha oglje, apno itd.;

2.) kdor kuri v gozdu izven odrejenega kraja;

3.) kdor najde v gozdu zapuščen ogenj, pa ga nepogasi ali ne obvesti o tem prvih medpotnih prebivalcev, kdor te prijave ne priobči pristojnemu oblastvu ali lastniku gozda;

4.) kdor pusti nepogašen ogenj v gozdu;

5.) kdor se pokliče, naj pride gasiti požar v gozdu, pa ne pride in izostanka ne opraviči ali neče požara gasiti ali se ne pokorava naredbam onega organa, ki vodi gašenje požara.

§ 165.

Kdor kuri v gozdu, kadar je to izrečno prepovedano (ob veliki suši), se kaznuje z zaporom do enega meseca.

§ 166.

Z denarno kaznijo do 1000 dinarjev ali z zaporom do 15 dni se sme kaznovati tudi vsakdo, ki prekrši naredbe, izdane od upravnih oblastev na podstavi tega zakona za čuvanje in zaščito gozdov, za njih zasajanje in ukoriščenje, če ni določena za podini primer že s tem zakonom posebna kazen.

§ 167.

Dejanja, navedena v tem zakonu, kaznujejo obča upravna oblastva.

§ 168.

Denarne kazni, določene s tem zakonom, se stekajo v fond za pogozdovanje, določen v § 123.

§ 169.

Osebe, ki so obsojene na zapor ali ki se jim izpremeni denarna kazen v zapor, se uporabljajo po možnosti, dokler prestajajo kazen, za gozdna dela ali za dela, ki so z njimi v zvezi.

§ 170.

Upravno oblastvo izreče poleg predpisane kazni na zahtevo tudi obsodbo o povračilu celokupne škode, storjene s kaznivim dejanjem.

§ 171.

Za določanje povračila vrednosti in škode izdelan, kolikor ni to urejeno že z zakonom samim, ko je predhodno zaslíhal interesehte, cenovnik za povračilo gozdne škode.

Ta cenovnik se po potrebi obnavlja.

V primerih, ki niso določeni v cenovniku za povračilo gozdne škode, ugotove njih vrednost izvedenci.

2. Pristojnost in postopanje pri šumskih upravah.

§ 172.

Pomožni organi za izvrševanje šumarske policije so:

1.) čuvajsko in pomožno čuvajsko osebje, ki je priseglo po tem zakonu;

2.) vsi šumarji in šumsko osebje v državni službi kakor tudi v službi onih teles, ki so pod državno upravo ali pod državnim nadzorstvom, in vse one osebe, ki jim je poverjeno upravljanje gozda (§ 137.), če prisežejo po tem zakonu.

§ 173.

Če zalotijo organi javne varnosti kakor tudi zapriseženi šumarski organi z značajem javne straže krivca pri delu, mu morajo zapleniti orodje; prav tako pa morajo zapleniti živali, če jih najdejo v škodi, in sicer toliko živali, da zavaruje njih vrednost povračilo škode in stroškov.

Zaplenjeno orodje se dá hraniti pristojnemu oblastvu, živali in ostali zaplenjeni predmeti pa občinskemu oblastvu.

§ 174.

Če plača posestnik za zaplenjeni predmet in zaplenjene živali vsoto, ki ustreza velikosti kazni, škode in stroškov ali če jo zavaruje z jamstvom, se zaplomba odpravi.

§ 175.

Za prehrano zaplenjenih živali skrbi občinsko oblastvo. Stroški za prehrano obremenjajo lastnika živali.

Če lastnik v osmih dneh od one ure, ko so bile živali zaplenjene, ne odkupi živali, jih proda občinsko oblastvo na javni licitaciji, izkupiček po odbitku stroškov pa pošlje pristojnemu oblastvu.

§ 176.

Zaplenjeno orodje se hrani pri pristojnem oblastvu, ki vodi o njem točen seznamek ter ga vrne lastniku samo, če je dokončno oproščen kazenske odgovornosti. Če je obsojen, se mora zaplenjeno orodje prodati na javni licitaciji v korist fonda za pogozdovanje po § 123.

§ 177.

Brezpravno prisvojeni gozdni predmeti, najdeni pri obdolžencu, se prenesejo, če je po pravici sumen, da jih bo zatajil, ob obdolženčevih stroških k najbližjemu občinskemu oblastvu ali njegovemu organu ter oddado proti potrdilu v hrambo.

§ 178.

Šumarski organi predlagajo prijave svojemu pristojnemu oblastvu najdlje v 10 dneh od dne, ko je bil krivec zaloten pri dejanju; to oblastvo pa mora predložiti prijavo zoper krivca pristojnemu preiskovalnemu oblastvu najdlje v enem mesecu od dne, ko je prejelo prijavo.

§ 179.

Za prijave o gozdnih kaznivih dejanjih se ne plačuje vnaprej nobena taksa.

VII. del.

Prehodne odredbe.

§ 180.

Odredbe §§ 109. do 112. se začno uporabljati, ko izide zakon o zadrugah.

Specialna doklada po tem zakonu začne teči od dne 1. oktobra 1929.; ta dan stopijo v veljavo tudi odredbe §§ 128., 129. in 130.

Takrat se smejo prevesti:

v 3. a) skupino I. kategorije načelnik oddelka za šumarstvo, če ima vsaj 30 let efektivne šumarske strokovne službe;

v 4. a) skupino I. kategorije strokovne osebe, ki se zatečejo na dan, ko stopi ta zakon v veljavo, na položaju odsekovnih šefov, višjih inspektorjev in direktorjev gozdov v 4. skupini I. kategorije, če imajo popolno fakultetno ali njej enako izobrazbo.

Specialna doklada se izplačuje v breme prihrankov po proračunu ministrstva za šume in rudnike za letó 1929./1930.

Minister za šume in rudnike se pooblašča, da sme vršiti virementiranje po vseh partijah osebnih razhodkov v proračunu.

§ 182.

Za gozde zemljiških zajednic, privilegiranih občin, plemenite občine turopoljske kakor tudi za plemenske gozde v Črni gori se vršita strokovna uprava in državno nadzorstvo po tem zakonu samo, če se

urejajo in rešujejo imovinska razmerja in pravice upravičencev in članov zajednice ali občin, dokler ne izide specialen zakon, še nadalje po zakonih, ki veljajo zanje.

§ 183.

Nobeno oblastvo, ki je z zakonom upravičeno, potrjati pogodbe nepremične imovine, kakor tudi sodišča, pristojna za reševanje sporov, za odobravanje poravnav tudi o nepreničnih imovinah v predvojni Srbiji in kraljevini Srbiji in Črni gori, ne smejo brez posebne odobritve ministra za šume in rudnike potrjati pogodb, reševati sporov ali uvaževati poravnav, če se nanašajo na gozde in gozdna zemljišča, na katerih se ni izvršila zamejničitev po zakonu o zamejničevanju državnih gozdov v Srbiji, Južni Srbiji in Črni gori.

Prav tako ne smejo niti izvrševalna oblastva, upravičena za javno prodajanje nepremičnih imovinj, brez posebne odobritve ministrstva za šume in rudnike prodajati gozdov in gozdnega zemljišča, če se odredbe omenjenega zakona o zamejničevanju državnih gozdov ne dokončajo na teh objektih.

§ 184.

Nova ureditev državnih gozdov v Bosni in Hercegovini, obremenjenih s služnostmi, se predpiše s specialnim zakonom.

§ 185.

Pravilnike za izvrševanje tega zakona predpiše minister za šume in rudnike.

§ 186.

S posebnim zakonom se reši vprašanje razlastitve velikih zasebnih gozdnih kompleksov kakor tudi razlastitev absolutno gozdnega zemljišča, čigar pogozdovanje zahtevajo klimatski in kulturni oziri, v korist države ali samoupravnih teles, kolikor se ne more doseči pogozdovanje drugače.

Prav tako se reši s posebnim zakonom odvzemanje gozdnih kompleksov, ki jih je podarilo tuje oblastvo poedinim osebam, v korist države ali občine brez povračila.

Stanje, ustvarjeno z odločbami in rešitvami ministrstva za šume in rudnike, njegovih organov, sodnih in ostalih oblastev glede teh kompleksov in absolutno gozdnega zemljišča, velja še nadalje, dokler ne izidejo zgoraj navedeni zakoni.

§ 187.

Ko stopi ta zakon v veljavo, prestanejo veljati:

- 1.) zakon o gozdih za kraljevino Srbijo z dne 31. marca 1891. z izpremembami in dopolnitvami z dne 2. avgusta 1898., 26. januarja 1900., 16. maja 1902. in 23. marca 1904.;
- 2.) razpis o gozdih ministra za notranje posle kraljevine Črne gore vsem upravnim oblastvom z dne 16. aprila 1908.;

3.) gozdni zakon z dne 3. decembra 1852. za kraljevino Hrvatsko in Slavonijo, Slovenijo in Dalmacijo z vsemi naredbami in uredbami, ki se nanašajo na ta zakon;

4.) zakon z dne 22. januarja 1894., s katerim se ureja šumarsko-tehnična služba pri politični upravi v kraljevini Hrvatski in Slavoniji;

5.) zakon z dne 26. januarja 1901., s katerim se izpreminjajo nekatera določila zakona z dne 22. januarja 1894. o ureditvi šumarsko-tehnične službe pri politični upravi v kraljevini Hrvatski in Slavoniji;

6.) zakon z dne 26. marca 1894., s katerim se ureja strokovna uprava in gozdno gospodarjenje v gozdih, ki so pod posebnim javnim nadzorstvom;

7.) zakon z dne 29. aprila 1907. o kazenskih odredbah in postopanju pred upravnimi oblastvi, kolikor se nanaša na gozdna kazniva dejanja in se ne sklada s predpisi tega zakona;

8.) zakon o gozdih z dne 11. junija 1899., zakonski člen XXXI., ki je veljal v Vojvodini;

9.) zakon o državni upravi gozdov iz leta 1896., ki je veljal v Vojvodini (zakonski člen XIX.);

10.) zakon o uporabljanju izkupička za gozdne proizvode iz gozdov urbarskih občin iz leta 1884. (zakonski člen XXVI.);

11.) zakon o zaščiti gozdne lastnine z dne 28. julija 1913. za Bosno in Hercegovino;

12.) naredba z dne 17. decembra 1890. za Bosno in Hercegovino;

13.) naredba bivšega avstrijskega ministra za poljedelstvo z dne 3. aprila 1873. o upravi državnih in zakladnih gozdov in domen;

14.) naredba bivšega avstrijskega ministra za notranje posle in ministra za pravosodje z dne 2. julija 1857.;

15.) naredba bivšega avstrijskega ministra za poljedelstvo z dne 6. julija 1893.;

16.) naredba bivšega avstrijskega ministra za poljedelstvo z dne 29. oktobra 1876. o kvalifikaciji šumarskega osebja;

17.) zakon z dne 11. ševala 1286. (1869.);

18.) zakon z dne 12. decembra 1927., s katerim se razširja člen 133. gozdnega zakona z dne 30. marca 1891. na ozemlje vse kraljevine.*

Predpisi drugih zakonov, uredb in naredb prestanejo veljati, kolikor nasprotujejo predpisom tega zakona.

§ 188.

Kolikor se sklicuje kakšen zakon, kakšna uredba ali naredba na predpise poedinih zakonov (§ 187.), je treba umeti povsod predpise tega zakona.

§ 189.

Ta zakon stopi v veljavo, ko ga kralj podpiše, obvezno moč pa dobi čez šest mesecev od dne, ko se razglasi v «Službenih Novinah».

* Uradni list z dne 31. decembra 1927., št. 512/130.

Odredbe §§ 127., 128., 129., 130. in 131. dobe obvezno moč po razglasitvi v «Službenih Novinah».

V Beogradu, dne 21. decembra 1929.

Aleksander s. r.

Namestnik ministra
za šume in rudnike,
minister za poljedelstvo:

dr. Frangeš s. r.

Videl in pritisnil
državni pečat
čuvar državnega pečata,
minister pravde:

dr. M. Srškić s. r.

(L. S.)

Predsednik
ministrskega sveta,
minister
za notranje posle,
častni adjutant
Njegovega Veličanstva
kralja,
divizijski general:
Peter Živković s. r.

163.

Mi

Aleksander I.,

po milosti božji in narodni volji
kralj Jugoslavije,

predpisujemo in proglašamo na predlog Našega
ministra za poljedelstvo po zaslišanju predsednika
Našega ministrskega sveta

Zakon

o pospeševanju živinoreje.*

§ 1.

Ta zakon se nanaša na pospeševanje reje: konj,
goved, svinj, ovac, koz, oslov, bivolov in perutnine.

Ocenjanje plemenjakov (licenciranje).

§ 2.

Za pleme se smejo uporabljati samo one živali
moškega spola, glede katerih je izjavil ocenjevalni
odbor, da so sposobne za pleme in primerne za iz-
boljšavo živine v dotični krajini.

§ 3.

Ocenjanje se vrši javno vsako leto in ena žival
se oceni praviloma samo enkrat na leto.

Ob ocenjanju je treba paziti na to, da ne pride
na enega plemenjaka več nego 30 kobil ali krav in
junic ali 20 svinj, ovac, odnosno koz.

V prvem času, ko stopi ta zakon v veljavo, se
ocenjuje samo konji in goveda. Minister za polje-
delstvo odredi, odkdaj naj se ocenjuje tudi druge
vrste živine.

§ 4.

Ocena plemenske sposobnosti se mora izvršiti po
pravilniku in vpisati v seznamek ugodno ocenjenih
plemenjakov.

* «Službene Novine kraljevine Jugoslavije» z
dne 31. decembra 1929., št. 307/CXXXI.

§ 5.

V seznamek ugodno ocenjenih plemenjakov se
mora postaviti tudi opis teh živali s posebno pri-
pombo o koristnosti, odlikah in nedostatkih.

§ 6.

Veljavnost ocene traja praviloma do prihodnjega
pregleda, prestane pa pred njim:

1.) če se proda žival za druge namene ali v drug
okolih;

2.) če postane ocenjena žival nesposobna za ple-
me zbog bolezni;

3.) če ocenjevalni odbor na prošnjo večjega šte-
vila lastnikov plemenskih ženskih živali iz tehtnih
razlogov razveljavi prejšnjo ocenitev. Če je bila ta
prošnja neosnovana, zadenejo prosilce stroški nak-
nadnega ocenjanja; drugače pa se pokrijejo redno po
§ 9. tega zakona.

§ 7.

Moške živali, ki jih oceni komisija kot nesposobne
za pleme, se morajo skopiti ob državnih stroških, in
sicer praviloma takoj po pregledu.

Izjema so mlade živali, če odredi ocenjevalni
odbor, da jih je prihodnje leto zopet prignati h ko-
misiji na pregled.

Prepovedano je, uporabljati neocenjene pleme-
njake za pleme. Plemenjaki, uporabljeni zoper to
prepoved, se morajo ob lastnikovih stroških takoj
skopiti.

§ 8.

Javno se ne ocenjujejo ti-le plemenjaki:

1.) Pepinijerji vseh vrst živine in vseh pasem v
državnih kobilarnah in na državnih posestvih, če se
rabijo za pleme na teh posestvih ali pri sosednjih
seleksijskih zadrugah.

2.) Pepinijerji vseh vrst živine in pasem, ki jih
odstopijo državna oblastva živinorejskim selekcijs-
skim zadrugam.

3.) Plemenjaki vsake vrste, odrejeni za pleme na
državnih rejskih postajah in v drugih državnih kme-
tijskih ustanovah.

4.) Plemenjaki, uvedeni (importirani) po izvršeni
letni ocenitvi in za potrebo dotičnega leta ali nabav-
ljeni v državi po odredbah pravilnika.

5.) Zdravi in dobri plemenjaki, ki jih rede živino-
reji izključno za svoje ženske plemenske živali.

Zdravje in sposobnost takih živali ocenja na po-
sestvu takih rejcev samih ista komisija, ki izvaja
javno ocenjanje živine, in sicer ob stroških teh rej-
cev. Če rejce ne bi hotel plačati stroškov za komisijo,
mora prignati plemenjake svojih živali na javno
ocenjanje.

Ocenjevalni odbor.

§ 9.

V vsaki upravni občini izvaja ocenjanje odbor, ki
je sestavljen iz vseh članov občinskega kmetijskega
odбора po § 51. zakona o pospeševanju kmetijstva,
nadalje iz sreskega kmetijskega referenta in sreskega
veterinarja. Odboru predseduje odposlanec banske

uprave, ki ga imenuje ban izmed naprednih živinorejcev tega okoliša ali izmed živinorejskih referentov in kobilarnskih strokovnjakov dotičnega pasemskega okoliša.

Minister za vojsko in mornarico ima pravico, odposlati ob stroških svojega ministrstva svojega delegata z glasovalno pravico v vsak odbor za ocenjanje žrebcev. V ta namen mora banska uprava pravočasno obveščati pristojno armijsko komando o dneh in mesecih, ko se bo izvajalo to ocenjanje.

Odbor sklepa z večino glasov. Če se zdi predsedniku sklep večine očitno nasproten koristim pospeševanja živinoreje, se predlože spisi v odločitev banski upravi.

Zoper sklep odbora se sme pritožiti oškodovana stranka na bansko upravo, ki odloči dokončno.

V srezih z več kot 10 upravnimi občinami ali z manjšim številom živine, sme **odrediti banska uprava**, da je opraviti ocenitev obenem za več občin ali za vse na enem kraju. V takem primeru stopi na mesto občinskega kmetijskega odbora sreski kmetijski odbor, postopanje pa je isto, kakor je zgoraj rečeno. Po posebni potrebi se smeta občinski in sreski odbor za ocenjanje razdeliti na odbore za razne vrste živine.

Stroške odbora za ocenjanje trpe občinski kmetijski skladi.

Predpise o izvajanju ocenjanja odredi ministrstvo za poljedelstvo s pravilnikom.

§ 10.

Odbor mora oceniti plemensko vrednost tudi ženskih živali in zaroda, če jih živinorejci priženejo v ta namen.

Pasemski okoliši.

§ 11.

V poedinah okoliših se ocenjuje moške živali samo onih pasem, ki so odrejene zanje.

Minister za poljedelstvo odredi s pravilnikom pasemske okoliše za vsako vrsto živine posebe.

§ 12.

Kolikor ne bi dovoljno ocenjeni plemenjaki zadoščali za oplajanje ženskih plemenskih živali (po § 3.), morajo nabaviti občine ob svojih stroških potrebne sposobne plemenjake onih pasem, ki so odrejene za dotični okoliš.

Če nabavijo plemenjake zadruga in jih oskrbujejo, jim gre v ta namen iz občinskih sredstev pravica do povračila za število ženskih plemenskih živali pri zadrugi sorazmerno s številom ženskih plemenskih živali v občini.

§ 13.

Vse državne kobilarne in vsa kmetijska posestva javnopravnih ustanov morajo vzrejati plemensko živino za oplajanje domače živine, zlasti pa tako, ki je odrejena za njih pasemske okoliše.

Državne kobilarne in kmetijska posestva javnopravnih ustanov morajo uporabljati prvenstveno tudi kot delovno živino one pasme, ki se vzreja na teh posestvih zaradi oplemeničevanja domače živine.

Odredbe tega paragrafa veljajo tudi za živinorejske postaje in druge živinorejske ustanove javnopravnega značaja.

§ 14.

Vsa posestva, omenjena v § 13., morajo redno vršiti selekcije plemenskih živali po pravilniku.

§ 15.

Državne kobilarne in kmetijska posestva javnopravnih ustanov morajo podpirati živinorejske selekcijske zadruga pri vzreji plemenskih živali s selekcijo, če delujejo zadruga po tem zakonu.

Ta pomoč obseza to-le:

1.) Nadštevilni pepinierji in druge primerne plemenske živali se dajo na razpolago živinorejskim selekcijskim zadrugam, potem pa samoupravnim selekcijskim postajam ob pogojih, ki jih odredi ministrstvo za poljedelstvo s pravilnikom.

Stroške za vzdrževanje in oskrbovanje plemenjakov trpe dotične zadruga, odnosno postaje.

2.) Strokovnjaki, odrejani po tem zakonu (§ 30), morajo sodelovati v selekcijskih odborih živinorejskih zadrug, če te zadruga to zahtevajo.

§ 16.

Nobeno državno in tudi nobeno samoupravno posestvo, ki se bavi s pospeševanjem živinoreje, se ne sme ne prodati ne zmanjšati brez odobritve ministrstva za poljedelstvo.

Živinorejske selekcijske zadruga.

§ 17.

Za živinorejske selekcijske zadruga po tem zakonu se smatrajo živinorejske zadruga po §§ 1. in 11. tega zakona, če te zadruga redno odbirajo živino ter izpolnjujejo nastopne pogoje:

1.) da imajo razen upravnega in nadzorstvenega odbora še poseben selekcijski odbor;

2.) da selekcijski odbor redno odreja izbrane plemenjake za oploditev poedinah ženskih plemenskih živali zadrugnikov;

3.) da klasificira selekcijski odbor redno vsako leto celokupni zarod zadrugne živine z ocenami o njeni plemenski vrednosti in s pripombami o njenih dobrih in nepovoljnih lastnostih;

4.) da vodijo matične knjige;

5.) da označujejo zadrugno živino z vidnimi znaki;

6.) da dovoljujejo pristop k živinorejsko-selekcijski zadrugi vsakemu poštenemu živinorejcu z vsako zdravo primerno žensko plemensko živaljo;

7.) da varujejo svojo živino kužnih boleznih ter se ravnaajo kar najstrože po zakonskih predpisih o odvrčanju in zatiranju živalskih kužnih boleznih;

8.) da je odobrilo njih pravila pristojno oblastvo.

Vsi pogoji, navedeni v tem paragrafu, morajo biti v zadrugnih pravilih posebe označeni.

§ 18.

Živinorejske-selekcijske zadruga uživajo te-le ugodnosti:

1.) za selekcijsko delo uporabljajo državnega selekcijskega strokovnjaka, če ne postavijo lastnega strokovnjaka po točki 2.) § 15. tega zakona;

2.) upravičene so, prvenstveno izbirati preostajoče pepinijerje in druge primerne živali za pleme od državnih kobilarn in posestev javnopравnih ustanov, žrebčarn in živinorejskih postaj;

3.) prvenstveno izbirajo te pepinijerje ali plemenjake po svojih živinorejskih potrebah, če je več takih živali;

4.) dobivajo, če kupujejo plemenjake od države ali javnopравnih ustanov, popuste in prvenstveno pravico do izbora;

5.) dobivajo prvenstveno pravico do podpore od državnih in javnopравnih ustanov za pospeševanje zadrुžne živinoreje;

6.) dobivajo serume, cepiva in zdravila za potrebe svoje živine od vseh državnih ustanov po nabavni ceni;

7.) država nabavlja za svoje potrebe živino prvenstveno pri živinorejskih selekcijskih zadrugah in njih zadrुžnikih.

§ 19.

Člani živinorejskih-selekcijskih zadrug uživajo tudi nastopne ugodnosti:

1.) prvenstvo do nagrad in podpor za živino, če se take dele iz sredstev državnih ali javnopравnih ustanov;

2.) prvenstvo do vseh ugodnosti, ki jih dajo država ali javnopравne ustanove za pospeševanje živinoreje v okolišu, kjer je zadruga ustanovljena.

§ 20.

Kar velja za zadruge, velja tudi za družbe, ce izpolnjujejo pogoje, predpisane za selekcijske zadruge po tem zakonu.

Izvenzadrुžna selekcija.

§ 21.

V okoliših, kjer ni živinorejskih selekcijskih zadrug za isto vrsto in pasmo živine, imajo živinorejci pravico, privajati svoje ženske plemenske živali in zarod svoje živine k ocenjevalnemu odboru, kadar se javno ocenjajo plemenjaki zaradi izvenzadrुžne selekcije.

Selekcija se vrši po § 17. tega zakona, točkah 2.) in 3.).

Ocenjevalni odbor mora nasvetovati, ali naj se plemenska žival obdrži, ali pa naj se izključi.

Ta ocena in daní nasvet se vpišeta v beležnico ocenjevalnega odbora.

§ 22.

Če se živinorejec ravna po selekcijskih odredbah in po nasvetih ocenjevalnega odbora, uživa te-le ugodnosti:

1.) popust od takse, kadar uporablja plemenjake državnih in javnopравnih ustanov, če je taksa uvedena;

2.) prvenstvo za pripuščanje lastnih ženskih plemenskih živali;

3.) prvenstvo do vseh ugodnosti in podpor, ki so dajo poedinim živinorejcem za pospeševanje živinoreje v okoliših, kjer ni živinorejskih selekcijskih zadrug za isto vrsto in pasmo živine;

4.) izvenzadrुžna selekcija se šteje za zadrुžno, če se odžene selekcionirana živina v okoliš zadruge s podobno selekcijsko smerjo.

§ 23.

Živini, oplemeničeni s križanjem in selekcionirani v najmanj štirih generacijah za izvesten pasemski tip, se prizna čistokrvnost, če ima vsa značilna svojstva svojega tipa in če je sposobna, prenesti ta svojstva na potomstvo, ako se je to ugotovilo s kontroliranjem v štirih generacijah.

Določanje odlike.

§ 24.

Za določanje odlike (elitnosti) selekcioniranih živali se osnavljajo državne matične knjige odličnih živali (elit).

Stopnjo odlike določajo ob kontroli banske uprave zveze živinorejskih zadrug, ki imajo za to delo in za izdajanje listov za pospeševanje živinoreje in oplemeničevanje živine po zakonu pravico do državne subvencije.

Dokler te zveze ne opravljajo tega posla, postavlja banska uprava začasne odbore za določanje odlike (elitnosti) živali.

Glede polnokrvnosti angleških konj ostane v veljavi pravilnik za voditev rodovnika (studbooka) z dne 10. maja 1923., št. 14.676/IV.

Za določanje odličnosti živine so potrebni ti-le pogoji:

1.) Oplemeničena živina mora kazati v najmanj petih generacijah pretežno podedovanje onih odlik, za katerimi je selekcija posebno stremila, in to podedovanje se mora redno kontrolirati z opisi v matičnih knjigah.

2.) Odlična svojstva morajo predstavljati povečavo vrednosti živine in njene produktivnosti.

§ 25.

Odlične (elitne) živali, vpisane v državne matične knjige, se ob priliki vojne ne jemljejo brez skrajne potrebe, ampak se morajo ohraniti za pleme. S pravilnikom se podrobneje navedejo primeri skrajne potrebe.

Podpiranje javnopравnih živinorejskih ustanov.

§ 26.

Ministru za poljedelstvo se nalaga, ustanavljati, odnosno podpirati, osnavljanje javnopравnih kakor tudi samostalnih živinorejskih zavodov, postaj in drugih stalnih in začasnih ustanov, potrebnih za pospeševanje živinoreje.

Poskusne postaje in preskusi sposobnosti živine.**§ 27.**

Zakon o državnih poljedelskih preskuševalnih in kontrolnih postajah z dne 12. februarja 1922.* se razširja še na te-le naloge:

- 1.) na selekcijo in proučevanje produktivnosti in rentabilnosti vrst in pasem domačih živali tamošnjega okoliša;
- 2.) na preskušanje sredstev za prehrano živine;
- 3.) na preskušanje različnih načinov vzrejanja, krmjenja, oskrbovanja, vzdrževanja in higijene živine;
- 4.) na preskušanje sposobnosti za aklimatizacijo;
- 5.) na preskušanje socialno-gospodarskih pogojev za kmetijsko proizvodnjo, zlasti rentabilnosti in organizacije kmetijskih gospodarstev;
- 6.) na kmetijsko propagando za pospeševanje kmetijstva.

§ 28.

Obstoječe kobilarne in obstoječa posestva-javnopravnih ustanov se ukoriščajo tudi za praktične preskuse iz živinoreje: za preskuse sposobnosti konj za kmetijsko in vojaško rabo kakor tudi ostale živine za delo, meso, mleko, mast, volno i. dr.

Ministrstvo za poljedelstvo podpira to delovanje pri živinorejskih selekcijskih zadrugah in drugih kmetijskih zadrugah in združbah.

Sposobnost konj za vojaško rabo se preskuša v sporazumu in sodelovanju z ministrstvom za vojsko in mornarico, ki daje tudi potrebne podpore in nagrade.

Sodelovanje ministrstva za poljedelstvo in ministrstva za vojsko in mornarico.**§ 29.**

Ministrstvo za poljedelstvo in ministrstvo za vojsko in mornarico morata organizirati način, po katerem se zamenjujejo sposobne ženske plemenske živali, ki so lastnina vojske, za druge konje, ki jih prostovoljno ponudijo zasebni lastniki v zameno.

Ministrstvo za poljedelstvo stopi v ožje sodelovanje z ministrstvom za vojsko in mornarico glede selekcije konj za vojaške potrebe, da se dosežejo čim sposobnejši produkti, katerih vzrejanje bi bilo rentabilno za rejce in prikladno za vojsko.

Živinorejski strokovnjaki javnih upravnih oblastev.**§ 30.**

Ko se nameščajo in povišujejo strokovni uradniki za opravljanje službe po tem zakonu pri banskih upravah, gre prednost onim, ki imajo poleg kvalifikacije, navedene v § 7. zakona o pospeševanju kmetijstva z dne 6. septembra 1929,** še pa niso agronomi, veterinarsko fakultetno izobrazbo — še vsaj pet let prakse in specialno kvalifikacijo za

to zvanje, dokazano pri posebnem izpitu. Točnejše odredbe o tej kvalifikaciji in o predmetih za ta izpit se predpišejo s pravilnikom.

Samo če ni dovolj tako specialno kvalificiranih oseb, smejo opravljati pri banskih upravah to službo tudi osebe, kvalificirane po § 7. zakona o pospeševanju kmetijstva; toda za mesta, višja od svetniškega čina, se mora zahtevati zgoraj rečena posebna kvalifikacija, izvzemši za osebe, ki se zatečejo na položaju nadzornika za živinorejo, ko stopi ta zakon v veljavo.

Pri srezih opravljajo službo za pospeševanje živinoreje sreski kmetijski referenti ali veterinarji po banovski odredbi, ki se mora ravnati po zvanju in izkustvu vpoštevni oseb.

Živinorejske tekme, razstave in sejmi.**§ 31.**

Da se rejci čim močneje izpodbujejo za vzrejanje živali čim boljše produktivnosti, boljših pasem in večje oplemeničenosti, se prirejajo redne tekme, razstave in sejmi plemenske živine.

§ 32.

Tekme se vrše v istem srezu redno vsako tretje leto, in sicer za ono vrsto živine, ki je za dotično krajino najvažnejša, po programu o pospeševanju kmetijstva za dotični srez, odnosno dotično banovino (§§ 55. in 59. zakona o pospeševanju kmetijstva) in za katero je določeno po tem zakonu javno ocenjanje.

Te tekme se smejo udeleževati samo kmetovalci, ki imajo svoje posestvo v okolišu dotičnega sreza. Uspeh tekme se določi komisijski na način, ki se predpiše natančneje s pravilnikom ministrstva za poljedelstvo. Tekmovalec, ki doseže najvišje število, se proglasi na slovesen način za prvaka sreza za dotično vrsto živine ter dobi nagrado bodisi v denarju, bodisi v živini ali v živinorejskih potrebščinah, kakršne so pač njegove potrebe, nadalje diplomu in državno svetinjo, analogno § 30. zakona o pospeševanju kmetijstva.

Ob enakovrstnosti gre prvenstvo v tekmi živalim odobrenih pasem po § 11. tega zakona v nastopnem redu:

- 1.) živali lastne selekcije živinorejskih selekcijskih zadrug, potem živali lastne izvenzadružne selekcije po § 21. tega zakona;
- 2.) živali, katerih plemenska vrednost družin se dokaže na razstavi ali na drug verodostojen način v več generacijah;
- 3.) živali ostalih živinorejskih zadrug, všteti mlinarske, travniške in pašniške zadruge;
- 4.) živali članov drugih kmetijskih organizacij.

§ 33.

Vsi sreski prvaki istega leta se vzporedno po uspehih, ki so jih dosegli pri svojih sreskih tekmah, komisijski pri pristojni banovini, ki ugotovi potem, kdo je prvak v banovini za dotično vrsto živine. Prvak v banovini dobi banovinsko nagrado v denarju, diplomu in državno svetinjo.

* Uradni list z dne 30. septembra 1922., št. 316/102.

** Uradni list z dne 19. oktobra 1929., št. 416/104.

Vsi prvaki banovin istega leta se vzporedno po svojih doseženih uspehih komisijski pri ministrstvu za poljedelstvo, ki ugotovi potem, kdo je prvak v dotični vrsti živine za vso kraljevino Jugoslavijo. Državni prvak dobi državno nagrado v denarju, diplomo in državno svetinjo, ki se mu vroči na slovesen način.

Imena vseh prvakov srezov, banovin in države se objavijo v «Službenih Novinah».

Ministrstvo za poljedelstvo odredi vsako leto, koliko hoče prispevati za denarne nagrade srezov, banovin in države.

Vse natančnejše odredbe, kako naj se izvajajo tekme, se določijo s pravilnikom ministrstva za poljedelstvo. Po razpoložnih sredstvih se smejo opredeliti poleg nagrade za prvaka v srezu druge in tretje nagrade v denarju, živini ali živinorejskih potrebščinah.

§ 34.

Poleg tekem živine, za katere je ocenjanje (§§ 32. in 33.) predpisano, se prirejajo sreske razstave plemenske živine in perutnine vsake vrste na izpostavo občin, upravnih oblastev ali združenih in drugih ustanov. Za razstavljalce na teh razstavah sme odrediti sreski kmetijski odbor iz občinskih kmetijskih skladov nagrade v denarju ali v kmetijskih potrebščinah.

Prva nagrada se daje samo za živali domače selekcije, ki se jim more dokazati izvor najmanj do tretje generacije s potrdilom iz matičnih knjig ali iz beležnice ocenjevalnih odborov po § 21. tega zakona.

Za nagrajanje plemenskih konj daje sredstva tudi še ministrstvo za vojsko in mornarico.

§ 35.

V naprednih živinorejskih krajinah se smejo prirejati posebni sejmi plemenske živine. Za take sejme je treba dovolitve banske uprave. Natančnejše o sejmih se odredi s pravilnikom ministrstva za poljedelstvo.

Nagrade za vzdrževanje odličnih plemenjakov.

§ 36.

Lastnikom plemenjakov, licenciranih za izboljševanje domače pasme, se dajo nagrade za vzdrževanje teh plemenjakov po nastopnih načelih:

Pravico, konkurirati za nagrado, imajo lastniki onih plemenjakov, ki so ocenjeni drugič in obdržani pri istem lastniku za nadaljnje pleme.

Če se odda tak plemenjak za plemenske namene iz kakršnegakoli tehtnega razloga v drug okoliš, se prenese ta pravica na novega lastnika licenciranega plemenjaka.

Premija se zvišuje z nadaljnjimi leti licenciranja in čuvanja za pleme. Zvišek znaša najmanj 20 % enoletnih stroškov za vzdrževanje plemenjaka.

§ 37.

Za ocenjene plemenjake, ki so za domačo živinorejo posebno velike plemenske vrednosti, se dajo

izredne nagrade, znašajoče večkratno znesek nagrade po § 36.

Te nagrade se zvišujejo v nadaljnjih letih vzdrževanja za pleme; o čemer predpiše pravilnik natančnejše odredbe.

Člani selekcijskih živinorejskih združenj imajo za svojo živino prvenstveno pravico, uporabljati nagrajene plemenjake, če so ti v dotičnem okolišu in če odredi to uporabo selekcijski odbor živinorejske selekcijske zadruge.

Država in živinorejske selekcijske zadruge imajo prvenstveno pravico, odkupiti plemenjake, nagrajene z izredno premijo za vzdrževanje, če jih hoče lastnik prodati.

§ 38.

Plemenjaki, nagrajeni za vzdrževanje po §§ 36. in 37. tega zakona, se ne smejo izvoziti za plemenske namene v druge države, če tega izrečno ne dovoli banska uprava, ki sme zahtevati vključno izdani dovolitvi povračilo premije.

§ 39.

Nagrade za vzdrževanje odličnih ženskih plemenskih živali in zaroda se dajo ob nastopnih pogojih:

a) Za ženske plemenske živali:

1.) če so dajale ženske plemenske živali odlično potomstvo, zlasti odlične plemenjake, ali

2.) če imajo ženske plemenske živali potrjen izvor vsaj v treh generacijah in če se vpoštevajo zarod ženskih plemenskih živali za nadaljnje pleme, ali

3.) če se ravna lastnik ženskih plemenskih živali po navodilu selekcijskega odbora živinorejske selekcijske zadruge; odnosno ocenjevalnega odbora za ocenjanje po § 21.

b) Za čuvanje zaroda:

4.) če je zarod odlično kvalificiran in če ga je pristojni odbor odredil za pleme, ali

5.) če predstavlja zarod po sposobnostih in izvoru posebno plemensko vrednost.

Živalim živinorejskih selekcijskih združenj gre prvenstvo mimo ostalih živali iste kakovosti v okolišu dotične zadruge.

§ 40.

Nagrade za vzdrževanje po §§ 36. do 39. dotira redno ob ocenjanju plemenske živine odbor za ocenjanje (§§ 9. in dr.). Izjemoma sme dotirati ta odbor nagrade za vzdrževanje tudi pri drugi priliki (tekme, razstave i. dr.). Nagrade se dotirajo iz občinskih kmetijskih skladov z eventualno podporo iz banskega in državnega kmetijskega sklada, za žrebce pa tudi s podporo ministrstva za vojsko in mornarico.

Planinsko, travniško in pašniško gospodarstvo.

§ 41.

Dokler ne izide poseben zakon o pospeševanju planinskega gospodarstva, travništva in pašništva, spada delovanje glede tega v dolžnost živinorejskih strokovnjakov pri javnih upravnih oblastvih (§ 39.)

v zvezi s šumarskimi in kulturno-tehničnimi strokovnjaki.

Razen tega sme angažirati minister za poljedelstvo začasne specialne strokovnjake, da sodelujejo pri pospeševanju planinskega, travniškega in pašniškega gospodarstva v državi.

§ 42.

Zadruham domačih živinorejcev se priznava prvenstvena pravica do zakupa na državnih pašnikih in pašnikih javnopravnih ustanov; skrbeti pa morajo tudi za umnejšo pašo, vzdrževanje napajališč in drugih pomožnih naprav. Natančnejše odredbe o pravicah in dolžnostih združnikov predpiše pravilnik.

Mešane odredbe.

§ 43.

Vsak lastnik živine mora prijaviti stanje svoje živine svojemu občinskemu sudu (poglavarstvu [županstvu]) ob začetku meseca oktobra vsakega leta po vrstah in kategorijah. Če tega ne stori, se kaznuje po § 55. tega zakona. Občine morajo voditi na podstavi tega živinski kataster. Natančnejše odredbe predpiše minister za poljedelstvo s pravilnikom.

§ 44.

Ministrstvo za poljedelstvo ima pravico, vsako leto pregledati zasebne kobilarne in pepinije ostalih vrst živine.

§ 45.

Plemenska živina, nabavljena iz državnih in drugih javnih sredstev, se daje prvenstveno živinorejskim selekcijskim zadruham, potem drugim živinorejskim institucijam in izšolanim naprednim živinorejcem ob pogojih in s pogodbo, ki se predpišejo s pravilnikom.

§ 46.

Prepovedano je, puščati nelicencirane in mlade plemenjake, dorasle za pleme, s tujo živino na javno (skupno) pašo.

§ 47.

Skopitev (kastracija) plemenske živine na načia, s katerim se živina muči in ki provzroča dolgo bolenje ter vpliva neugodno na kakovost (n. pr. z zavijanjem, tolčenjem in podobnim), je prepovedana ter se kaznuje po § 55. tega zakona.

§ 48.

Ministrstvo za poljedelstvo in ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje morata organizirati izdelovanje serumov, cepiv in zdravil za živino v centralnih in drugih higienskih zavodih.

Vse živinorejske in perutninarske zadruge imajo pravico, jemati serume, cepiva in zdravila za potrebe svoje živine in perutnine od vseh državnih ustanov po nabavni ceni. Če se te ustanove razširijo, imajo to pravico vsi živinorejci za vse vrste domačih živali.

Perutninarstvo.

§ 49.

Za pospeševanje perutninarstva je ustanoviti po možnosti v vsakem srezu poleg sreskega razsadnika vsaj po eno perutninarsko postajo. Razen tega je treba urediti take postaje na vseh kmetijskih šolan, državnih posestvih in posestvih javnopravnih ustanov, v kobilarnah itd.

§ 50.

Perutninarske postaje morajo selekcionirati (izboljševati) domače in uvožene pasme perutnine v čistokrvnosti ali pa tako, da križajo domačo pasmo s plemenitnejšimi pasmami, ki se odrede s pravilnikom za dotični okoliš.

Perutninarske postaje morajo nadalje:

- 1.) razširiti svoje selekcijsko delovanje s perutninarskimi selekcijskimi zadruhami;
- 2.) razmnoževati selekcijske proizvode pri pomožnih organih;
- 3.) služiti kot obveščevalno in pomožno središče za perutninarstvo svojega okoliša, da se doseže njegova čim boljša rentabilnost.

§ 51.

Da se razširi delovanje glede odbiranja (selekcije) perutninarskih postaj, za to služijo perutninarske selekcijske zadruge.

Perutninarske selekcijske zadruge imajo te-le pravice in dolžnosti:

- 1.) Zahtevati smejo nasvete od strokovnjakov za selekcijo perutnine, od perutninarske postaje v dotičnem okolišu ali od najbližje perutninarske postaje in od drugih strokovnjakov državnih ali javnopravnih ustanov.
- 2.) Prvenstveno smejo jemati najboljše izmed selekcioniranih plemenskih proizvodov perutninarske postaje za pleme za združno perutnino.

Za prvenstvo se smatra pravica, izbirati najboljše plemenske proizvode, ki niso potrebni perutninarski postaji za lastne namene, in pravica do popusta najmanj 50 % cene za jemanje plemenskih proizvodov v prvem letu, ko se perutninarska zadruga ustanovi, in najmanj do 25 % popusta v poznejših letih.

- 3.) Prvenstveno pravico imajo do podpor, ki jih dajo država ali javnopravne ustanove za pospeševanje kmetijskega proizvodjalnega združništva.

Če kolidira prvenstvo z drugimi selekcijskimi zadruhami, odloči ministrstvo za poljedelstvo.

§ 52.

Člani perutninarskih selekcijskih zadrug imajo tudi prvenstveno pravico na razstavah.

§ 53.

Plemenski proizvodi se razmnožujejo tudi po prostovoljnih rejcih perutnine kot pomožnih organih perutninarskih postaj:

- a) s tem, da se dajo plemenski proizvodi perutninarske postaje proti obveznosti, da se vrne postaji

isto število in ista kakovost v roku, ki ga predpiše pravilnik;

b) s tem, da se dajo plemenska perutnina ali jajca perutninarske postaje za znižano ceno proti obveznosti, da se bodo v isti kakovosti razmnoževala in prodajala za pleme po znižani ceni, kar se predpiše s pravilnikom.

§ 54.

Gospodinjske šole, ki se vzdržujejo ali podpirajo s sredstvi ministrstva za poljedelstvo ali javnopravnih ustanov, morajo postaviti v svoje učne programe perutninarstvo in poseben pouk o ustanavljanju in voditvi perutninarskih selekcijskih zadrug.

Kazni in postopanje.

§ 55.

Kdor prekrši odredbe tega zakona in pa pravilnika, ki se predpiše na podstavi tega zakona, kaznuje v denarju od 50 do 1500 dinarjev ali z zaporom od enega dne do enega meseca. Če se izpremeni denarna kazen v zapor, se računi vsak dan zapora za 50 dinarjev denarne kazni.

Kazni izreka sresko upravno oblastvo.

Od vseh pobranih kazni dobi 50 % dotična občina v korist občinskega kmetijskega sklada, 50 % pa se vloži v državni kmetijski sklad.

Zoper obsodbo je pripustna pritožba v osmih dneh na bansko upravo, katere razsodba je pravno močna.

§ 56.

Ta zakon stopi v veljavo z dnem, ko ga kralj podpiše, obvezno moč pa dobi čez mesec dni od dne, ko se razglasi v «Službenih Novinah»

Vsi prejšnji zakoni o pospeševanju živinoreje, vse prejšnje uredbe in vsi drugi prejšnji predpisi prestanéjo veljati, ko stopi ta zakon v veljavo.

Minister za poljedelstvo se pooblašča, predpisati pravilnik o izvrševanju tega zakona po njegovi razglasitvi.

V Beogradu, dne 21. decembra 1929.

Aleksander s. r.

Minister za poljedelstvo:

dr. Frangeš s. r.

Videl in pritisnil
državni pečat

čuvár državnega pečata,
minister pravde:

dr. M. Srškić s. r.

(L. S.)

Predsednik
ministrskega sveta,
minister za notranje posle,
častni adjutant
Njegovega Veličanstva
kralja,
divizijski general:
Peter Živković s. r.

Razne občeveljavne odredbe.

164.

Odločbe obče seje državnega sveta.*

V obči seji državnega sveta, ki se je vršila dne 23. septembra 1929., so bile sprejete pod št. 41.480 odločbe, ki se glase:

1.) «Pripomba 1. k tar. post. 52. zakona o taksah se uporablja takrat, kadar gre za odgovornost uradnikov.»

2.) «Upravno oblastvo, čigar odločba o pokojnini postane izvršna, ne vrne pravic poedincu, če zavrne njegov zahtevek, ocenjen v odločbi.

Neocenjene zahtevke v izvršni odločbi mora upravno oblastvo oceniti ter izdati rešitev.»

3.) «Za odrejanje osnove in izračunavanja rodbinske pokojnine veljajo povsem odredbe člena 146. zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih, t. j.: rodbine onih uradnikov, ki niso imeli ob smrti desetih let, toda so imeli nad pet službenih let, imajo pravico do pokojnine, kakor bi bil imel umrli uradnik deset službenih let.»

4.) «Poslednji odstavek člena 108. invalidskega zakona je treba tolmačiti tako, da se morajo odrediti po novem zakonu o uradnikih, odnosno po novem zakonu o ustroju vojske in mornarice in ostalih specialnih zakonih, po položajih in službenih letih pokojnine častnikom, vojaškim uradnikom in obveznikom uradniške vrste srbske in črnogorske vojske, padlih, umrlih ali pogrešanih v vojni, kakor tudi umrlim invalidom častnikom srbske in črnogorske vojske in častnikom dobrovoljcem, ki so se borili v vrstah srbske in črnogorske vojske, in potem dobljene osebne pokojnine vzeti za osnovo odreditvi rodbinskih pokojnin zgoraj imenovanih bojnikov.»

Iz pisarne državnega sveta v Beogradu,

dne 1. februarja 1930.; št. 4416.

V obči seji državnega sveta, ki se je vršila dne 31. januarja 1930., se je sprejela pod št. 3186 odločba, ki se glasi:

«Rodbinske pokojnine, o katerih govori poslednji odstavek člena 108. invalidskega zakona, tečejo od dne 21. novembra 1925. kot dne, ko je stopil invalidski zakon v veljavo; zakaj v zakonu ni v tem zmislu nobene omejitve, ker je treba v najožjem zmislu tolmačiti predpis člena 102. invalidskega zakona, ki določa, da začno teči invalidnina in doklade po invalidskem zakonu od dne 1. aprila 1926., za izjemo od občega pravila.»

Iz pisarne državnega sveta v Beogradu,

dne 1. februarja 1930.; št. 4417.

* «Službene Novine kraljevine Jugoslavije» z dne 15. februarja 1930., št. 36, in ponovno z dne 21. februarja 1930., št. 41/XIV.